

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ

КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ ФІЛОСОФІЇ ТА УПРАВЛІННЯ

**Кваліфікаційна робота
магістра**

**ВЗАЄМОДІЯ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ З
ОРГАНАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ У СФЕРІ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ**

Виконав: магістрант 3-го курсу, групи 8.2817-з
спеціальності 281 «Публічне управління та
адміністрування»
освітньо-професійної програми
«Публічне управління та адміністрування»
Р. І. Долинний

Керівник: доцент кафедри соціальної філософії
та управління, професор, д. філос. наук
Кривега Л. Д.

Рецензент: професор кафедри соціальної
філософії та управління, доцент, канд. філос.
наук
Бутченко Т. І.

Запоріжжя – 2020

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет соціології та управління

Кафедра соціальної філософії та управління

Рівень вищої освіти магістр

Спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»

Освітньо-професійна програма «Публічне управління та адміністрування»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри соціальної філософії та
управління

_____ Т.І.Бутченко

« _____ » _____ 2020 року

З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТОВІ

Долинному Роману Ігоровичу

(прізвище, ім'я, по-батькові)

1. Тема роботи Взаємодія органів місцевого самоврядування з органами національної поліції у сфері забезпечення громадського порядку

керівник роботи Кривега Людмила Дмитрівна, д.філос.н., професор,

(прізвище, ім'я, по-батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затвержені наказом ЗНУ від «29» травня 2019 року № 804-с

2. Строк подання студентом роботи 20 лютого 2020 року

3. Вихідні дані до роботи Водолазський В. Експертні методи аналізу ефективності PR-діяльності муніципальних органів місцевого самоврядування. Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 2002. С. 103-116.; Юшко С. В. Організація міжбюджетних відносин в Україні: стан, проблеми і перспективи. Фінанси України. 2012. С. 86–97.; Юнін О.С. Зарубіжний досвід адміністративно-правового регулювання правоохоронних підрозділів. Харків: Юнес, 2015. 456 с.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) 1.Проаналізувати стан наукової розробки органів місцевого самоврядування.2.Зробити уточнення змісту основних понять дослідження: «Національна поліція», «громадський порядок», «органи місцевого самоврядування» та інше.3.Обґрунтувати основні принципи та методи дослідження взаємодії органів місцевого самоврядування з органами Національної поліції у сфері забезпечення громадського порядку.4.Визначити правове регулювання системи взаємодії органів місцевого самоврядування з органами Національної поліції України. 5.Проаналізувати механізми взаємодії органів самоврядування з основними напрямками діяльності Національної поліції України.6.Зробити порівняльний аналіз діяльності органів місцевого самоврядування з органами поліції у сфері забезпечення громадського порядку в Україні та інших країнах світу.7.Проаналізувати організаційне забезпечення взаємодії органів місцевого самоврядування з органами Національної поліції на прикладі діяльності Відділу координації роботи правоохоронних органів виконавчого комітету Запорізької міської ради.8.Виявити основні фактори удосконалення взаємодії органів місцевого самоврядування з органами Національної поліції.

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Розділ 1	Кривега Л. Д., професор кафедри соціальної філософії та управління	29.05.2019	29.05.2019
Розділ 2	Кривега Л. Д., професор кафедри соціальної філософії та управління	24.06.2019	24.06.2019
Розділ 3	Кривега Л. Д., професор кафедри соціальної філософії та управління	23.09.2019	23.09.2019

7. Дата видачі завдання 29 травня 2019 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Вибір теми кваліфікаційної роботи	Березень 2019	<i>виконано</i>
2.	Бібліографічний пошук	Квітень 2019	<i>виконано</i>
3.	Розробка основних положень роботи	Травень 2019	<i>виконано</i>
4.	I розділ	Червень 2019	<i>виконано</i>
5.	II розділ	Вересень 2019	<i>виконано</i>
6.	III розділ	Листопад 2019	<i>виконано</i>
7.	Систематизація висновків	Січень 2020	<i>виконано</i>
8.	Нормоконтроль	Лютий 2020	<i>виконано</i>

Студент Р. І. Долинний

Керівник роботи Л. Д. Кривега

Нормоконтроль пройдено

Нормоконтролер О.В.Заїка

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна робота складається з 87 сторінок, 61 позицій у списку літератури, 2 додатків.

ОРГАНИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ, НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІЦІЯ,
ГРОМАДСЬКИЙ ПОРЯДОК, СПІВПРАЦЯ, ВЗАЄМОДІЯ

Мета дослідження є вивчення особливостей взаємодії органів місцевого самоврядування з Національною поліцією у сфері забезпечення громадського порядку.

Об'єкт дослідження виступають органи місцевого самоврядування та Національна поліція.

Предмет дослідження – взаємодія органів місцевого самоврядування з Національною поліцією у сфері забезпечення громадського порядку.

Методи дослідження: синтез, історичний, аналіз, порівняння.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що у ньому пропонуються заходи щодо поліпшення роботи органів місцевого самоврядування з Національною поліцією у сфері забезпечення громадського порядку.

Гіпотеза: одним з головних завдань при побудові взаємодії органів місцевого самоврядування з Національною поліцією у сфері громадського порядку є удосконалення дій громадських формувань з охорони публічного порядку, участь поліції у вирішенні проблем певної території, в межах якої мешкає громада.

На сьогодні вкрай актуальною залишається проблема покращення взаємодії правоохоронних органів із громадськістю у запобіганні злочинності. Вона потребує подальшої розробки нових форм і методів взаємодії шляхом використання позитивного зарубіжного досвіду такої діяльності.

SUMMARY

Diploma thesis consists of 87 pages, 61 literature sources, 2 annexes.

LOCAL SELF-GOVERNMENT BODIES, NATIONAL POLICE, PUBLIC ORDER, COOPERATION, INTERACTION

Research purpose is to study the interaction features between local self-government bodies and the National police in the field of public order.

Research object is the local self-government bodies and the National police.

Research subject is the interaction of local self-government bodies and the National police in the field of public order.

Research methods are synthesis, historical, analysis, comparison.

Research novelty lies in measures offered to improve the local self-government bodies' work, along with that of the National police in the field of public order provision.

Research hypothesis is that one of the main tasks in building interaction between local self-government bodies and the National police in the field of public order is to improve public formations' actions concerning public order protection, and the police's participation in solving problems of a certain territory within which the community lives.

Conclusions: Nowadays, the problem of interaction improving of law enforcement agencies with the public in crime prevention remains extremely urgent. It requires further development of new forms and interaction methods through the use of positive foreign experience of such an activity.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1. МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ З ОРГАНАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ.....	10
1.1 Стан наукової розробки органів самоврядування.....	10
1.2 Уточнення основних понять дослідження: «національна поліція», «громадський порядок», «органи місцевого самоврядування» та інше.....	21
1.3 Принципи та методи дослідження взаємодії органів місцевого самоврядування з органами національної поліції у сфері забезпечення громадського порядку.....	36
РОЗДІЛ 2. ТЕОРЕТИРИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ З ОРГАНАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ.....	42
2.1 Правове регулювання системи взаємодії органів місцевого самоврядування з органами національної поліції України.....	42
2.2 Механізм взаємодії органів самоврядування з основними напрямками діяльності національної поліції України	45
2.3 Порівняльний аналіз діяльності органів місцевого самоврядування з органами поліції у сфері забезпечення громадського порядку в Україні та інших країнах світу.....	53
РОЗДІЛ 3. ФАКТОРИ УДОСКОНАЛЕННЯ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ З ОРГАНАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ.....	64
3.1 Організаційне забезпечення взаємодії органів місцевого самоврядування з органами національної поліції на прикладі діяльності Відділу координації роботи правоохоронних органів виконавчого комітету Запорізької міської ради.....	64
3.2 Основні фактори удосконалення взаємодії органів місцевого самоврядування з органами національної поліції.....	71
ВИСНОВКИ.....	75
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ.....	78
ДОДАТКИ.....	85

ВСТУП

Актуальність дослідження. Забезпечення успішного вирішення основних завдань Національної поліції України у сфері забезпечення громадського порядку залежить не лише від своєчасної та злагодженої діяльності усіх її підрозділів та служб, а й від ефективної взаємодії з іншими службами. В останні роки проблема взаємодії Національної поліції з органами місцевого самоврядування викликає не лише громадський, але й науковий інтерес. Дослідження громадської думки з приводу діяльності поліції в Україні свідчить про постійне зростання недовіри населення до поліції у сфері захисту основних прав і свобод людини і громадянина та ефективного забезпечення громадського порядку. У зв'язку із цим взаємодія Національної поліції України з органами місцевого самоврядування та громадськістю є важливим напрямком забезпечення ефективної поліцейської діяльності в державі, в тому числі і діяльності щодо забезпечення громадського порядку серед населення.

Проблемна ситуація полягає в тому, що на сучасному етапі реформування правоохоронної системи в Україні неналагоджена співпраця національної поліції з органами місцевого самоврядування щодо забезпечення громадського порядку.

Слід зазначити, що останнім часом активно проводяться наукові дослідження щодо взаємодії окремих органів виконавчої влади між собою, із інститутами громадянського суспільства задля забезпечення прав і свобод людини та громадянина. Зокрема, наукове підґрунтя щодо різних правових досліджень взаємодії правоохоронних органів, місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування розробляли М.І. Ануфрієв, І.В. Арістова, В.Т. Білоус, О.М. Бандурка, І.П. Голосніченко, О.М. Ключев, А.Т. Комзюк, В.В. Конопльов, Я.Ю. Кондратьєв, Ю.Ф. Кравченко, С.Л. Курило, І.І. Литвин, Н.П. Матюхіна, Ю.С. Назар, В.І. Олефір, В.П. Петков, В.М. Плішкін, Г.О. Пономаренко, О.Ю. Сивявська, М. Тищенко, Т.С. Тулінова, О.М. Ярмач, Х.П. Ярмачі та інші.

Окремим питанням взаємодії Національної поліції з іншими суб'єктами, які допомагають забезпеченню громадського порядку присвячені праці таких вітчизняних та зарубіжних вчених, як Г.А. Аванесов, В. Авер'янов, О.М. Бандурка, Ю.В. Баулін, О.І. Беспалова, А.А. Бова, Ф.А. Буарі, В.В. Голіна, І.М. Даньшин, О.М. Джужа, А.І. Долгова, А.П. Закалюк, О.Г. Колба, А.Т. Комзюк, О.М. Литвинов, В.Т. Маляренко, П.П. Михайленко, К. Ньютон, О.П. Поволоцький, О.В. Покогодна, В.О. Соколов, А. Селігмен, В.В. Сукачов, В.Д. Сущенко, В.П. Тихий, В.І. Шакур, І.Ч. Шушкевич та ін.

Об'єкт дослідження виступають органи місцевого самоврядування та Національна поліція.

Предмет дослідження – взаємодія органів місцевого самоврядування з Національною поліцією у сфері забезпечення громадського порядку.

Мета дослідження є вивчення особливостей взаємодії органів місцевого самоврядування з Національною поліцією у сфері забезпечення громадського порядку.

Згідно з метою маємо такі *завдання*:

- проаналізувати стан наукової розробки органів місцевого самоврядування;
- зробити уточнення змісту основних понять дослідження: «Національна поліція», «громадський порядок», «органи місцевого самоврядування» та інше;
- обґрунтувати основні принципи та методи дослідження взаємодії органів місцевого самоврядування з органами Національної поліції у сфері забезпечення громадського порядку;
- визначити правове регулювання системи взаємодії органів місцевого самоврядування з органами Національної поліції України;
- проаналізувати механізми взаємодії органів самоврядування з основними напрямками діяльності Національної поліції України;
- зробити порівняльний аналіз діяльності органів місцевого самоврядування з органами поліції у сфері забезпечення громадського порядку в Україні та інших країнах світу;

– проаналізувати організаційне забезпечення взаємодії органів місцевого самоврядування з органами Національної поліції на прикладі діяльності Відділу координації роботи правоохоронних органів виконавчого комітету Запорізької міської ради;

– виявити основні фактори удосконалення взаємодії органів місцевого самоврядування з органами Національної поліції.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що у ньому пропонуються заходи щодо поліпшення роботи органів місцевого самоврядування з Національною поліцією у сфері забезпечення громадського порядку.

Гіпотеза: одним з головних завдань при побудові взаємодії органів місцевого самоврядування з Національною поліцією у сфері громадського порядку є удосконалення дій громадських формувань з охорони публічного порядку, участь поліції у вирішенні проблем певної території, в межах якої мешкає громада.

Структура роботи: кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновку, списку літератури та додатків.

РОЗДІЛ I
МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ВЗАЄМОДІЇ
ОРГАНІВ МАСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ З ОРГАНАМИ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ

1.1 Стан наукової розробки органів місцевого самоврядування

Органи місцевого самоврядування – одна з основних засад демократії та конституційного ладу України. Загострилось питання реформування місцевого самоврядування кілька років тому, коли почали звучати заклики до федералізації, дестабілізації влади та порушення конституційного ладу в Україні [2].

Важливою ознакою демократичного суспільства є участь громадян у вирішенні проблем своєї громади та регіону безпосередньо та через утворені ними інституції місцевого самоврядування. Самоврядування набуває специфічних рис у кожній країні, однак у західних демократичних країнах історично сформувалися такі моделі організації влади на місцях, як континентальна та англосаксонська, на одну з яких, зазвичай, орієнтуються системи самоврядування в молодих демократіях та перехідних суспільствах. Одночасно вони вносять і свої особливі риси в розбудову механізмів самоврядування, вирішення питань взаємодії особи - територіальної громади - влади (місцевої та центральної).

Саме Революція Гідності на зимовому Євромайдані стала лакмусовим папірцем для бажання населення України жити у повноцінній європейській державі. Сучасний етап побудови демократичної, соціально-правової держави з врахуванням глобальних змін неможливий без реорганізації системи місцевого самоврядування. Пріоритетним напрямком державної політики є забезпечення якісного та ґрунтового розвитку регіонів як важливих складових економіки

країни. Процес реформування є одним з найважливіших чинників розвитку системи української державності [1].

Саме в 2014 році постав складний виклик українському самоврядуванню, зумовлений тим, що за роки незалежності так і не вдалося створити дійсно сильне та ефективне місцеве самоврядування, що могло б ефективно вирішувати проблеми місцевого значення, тим самим забезпечити покращення умов життя жителів країни та знати з органів центральної влади функції, які не властиві їм.

До нагальних проблемних питань, що потребують вирішення, слід віднести такі:

- визначення обґрунтованої територіальної основи для діяльності органів місцевого самоврядування та органів виконавчої влади, здатних забезпечити доступність і належну якість публічних послуг, що надаються такими органами, а також необхідної для цього ресурсної бази;

- створення належних матеріальних, фінансових та організаційних умов для забезпечення здійснення органами місцевого самоврядування власних і делегованих повноважень;

- розмежування повноважень у системі органів місцевого самоврядування та органів виконавчої влади на різних рівнях адміністративно-територіального устрою за принципом субсидіарності, а також між органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування на засадах децентралізації влади;

- запровадження механізму державного контролю за відповідністю Конституції та законам України рішень органів місцевого самоврядування і якістю надання населенню публічних послуг та ін. [40].

Проведення реформ місцевого самоврядування потребуватиме належного кадрового забезпечення. Тому актуалізується проблема формування та реалізації дієвої кадрової політики на місцях, удосконалення системи підготовки, перепідготовки, підвищення кваліфікації посадових осіб, службовців органів місцевого самоврядування, депутатів місцевих рад,

запровадження професійних програм підготовки для органів місцевого самоврядування тощо [30].

Формування інноваційної системи місцевого самоврядування в Україні має забезпечити стабільність на місцях, залучення громадян до прийняття управлінських рішень, врахування інтересів громад, регіонів та держави в майбутньому сталому розвитку України та Європи

Якщо порівняти ЗУ «Про місцеві державні адміністрації» та «Про місцеве самоврядування України» [1], то навіть недосвідчене око помітить спільні об'єкти регулювання у державних адміністрацій та місцевого самоврядування. Тут виникає таке явище як конкуренція компетентності, яке означає що «на врегулювання одних і тих же відносин претендують кілька структурних органів, протилежних по змісту їх призначення» [3].

В статті 143 Конституції України йде мова про те, що «органам місцевого самоврядування можуть надаватися законом окремі повноваження органів виконавчої влади... Органи місцевого самоврядування з питань здійснення ними повноважень органів виконавчої влади підпорядковані відповідним органам виконавчої влади».

Місцеві державні адміністрації, як зазначається в статті 118 «підзвітні і підконтрольні радам у частині повноважень, делегованих їм відповідними районними чи обласними радами», а також «підзвітні і підконтрольні органам виконавчої влади вищого рівня» [4].

За цими положеннями Конституції України органи виконавчої влади являються підпорядкованими як державі, так і органам місцевого самоврядування. А за повноваженнями, які зазначені в статті 119, саме державні адміністрації мають контролювати дотримання законності, у тому числі і органами місцевого самоврядування. Варто зауважити і те, що не може ефективно здійснювати контроль орган влади, будучи залежним від суб'єкту контролю.

Залишаються не визначеними територіальні основи місцевого самоврядування, оскільки не встановлені просторові межі територіальної громади.

Конституція України зазначає, що «місцеве самоврядування є правом територіальної громади – жителів села чи добровільного об'єднання у сільську громаду жителів кількох сіл, селища чи міста – самостійно вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України», це породжує декілька закономірних питань.

Водночас недостатньо використовуються можливості, надані Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні», у сфері захисту місцевого самоврядування шляхом реалізації заходів відповідальності за не вирішення питань місцевого значення, розглянутих на місцевих референдумах, зборах, сходах громадян, рішень органів і посадових осіб місцевого самоврядування, прийнятих у межах їх повноважень. Крім того, відчувається брак професійних кадрів для публічного сектору на місцях, що стримує формування та реалізацію державної політики.

Дослідження вітчизняного місцевого самоврядування ведуться в різних напрямках. Зокрема, становлення та розвиток місцевого самоврядування вивчають В. Заблоцький, І. Козюра, В. Пархоменко, А.Ткачук та ін. Фінансово-економічні його складові аналізуються в працях Ю. Дехтяренка, В. Кравченка, О.Лебединської та ін.

Як специфічна форма реалізації належної народові влади місцеве самоврядування характеризується:

1) місцеве самоврядування має особливого суб'єкта – територіальну громаду, тобто жителів села чи добровільного об'єднання у сільську громаду жителів кількох сіл, селища та міста. Територіальна громада здійснює місцеве самоврядування безпосередньо та через органи місцевого самоврядування;

2) місцеве самоврядування займає окреме місце в політичній системі (в механізмі управління суспільством та державою). Місцеве самоврядування, його органи, згідно Конституції України, не входять до механізму державної

влади, хоча це й не означає його повної автономності від держави, державної влади. Взаємозв'язок місцевого самоврядування з державою досить тісний і знаходить свій вияв у тому, що, по-перше, і місцеве самоврядування, і державна влада мають єдине джерело – народ; по-друге, органам місцевого самоврядування можуть надаватися законом окремі повноваження органів виконавчої влади і стан їх реалізації контролюється відповідними органами виконавчої влади.

Таке становище місцевого самоврядування в політичній системі дозволяє характеризувати його як самостійну (поряд з державною владою) форму публічної влади – публічну владу територіальної громади. Самостійність місцевого самоврядування гарантується Конституцією України, яка передбачає, що права місцевого самоврядування захищаються в судовому порядку та визначає матеріальну і фінансову основу місцевого самоврядування;

3) місцеве самоврядування має особливий об'єкт управління - питання місцевого значення, перелік яких у вигляді предметів відання органів та посадових осіб місцевого самоврядування визначено в Законі України від 21 травня 1997 р. «Про місцеве самоврядування в Україні».

Місцеве самоврядування для України – це шлях до еволюції свідомості українців, коли громада має зрозуміти, що власний добробут та благоустрій малої Батьківщини лежить на її плечах. На жаль, самоврядування в Україні сьогодні знаходиться у стані початкового розвитку. Необхідна загальна мобілізація та публічна підтримка реформи децентралізації не тільки з боку усіх політичних сил, а також пересічних громадян України. Така консолідація позитивно вплине на розвиток місцевого самоврядування. Разом з тим, попри важку фінансово-економічну ситуацію, стан неоголошеної війни, внутрішні конфлікти, застарілу нормативно-правову базу, вдале проведення реформ, а це в, першу чергу, якісні зміни в системі місцевого самоврядування, може дати нашій державі необхідний поштовх до справді якісних змін і перетворень.

Підсумовуючи, слід зазначити, що система місцевого самоврядування кожної окремої країни функціонує в межах певної політичної культури і

традицій, особливості її обумовлені багатьма, інколи непомітними, але суттєвими чинниками, пов'язаними з оточуючим соціально-політичним середовищем. Проте як визначення пропонується таке: місцеве самоврядування – це самостійна діяльність громадян по регулюванню, управлінню та вирішенню безпосередньо або через сформовані ними органи місцевого самоврядування значної частини питань місцевого значення в інтересах населення даної території з урахуванням розвитку всього суспільства.

Закон «Про місцеве самоврядування в Україні» визначає групи повноважень місцевого самоврядування в таких сферах та галузях:

- соціально-економічного і культурного розвитку, планування та обліку;
- бюджету, фінансів і цін;
- управління комунальною власністю;
- житлово-комунального господарства, побутового, торговельного обслуговування, громадського харчування, транспорту і зв'язку;
- будівництва;
- освіти, охорони здоров'я, культури, фізкультури і спорту;
- регулювання земельних відносин та охорони навколишнього природного середовища;
- соціального захисту населення;
- зовнішньоекономічної діяльності;
- оборонної роботи;
- вирішення питань адміністративно-територіального устрою;
- забезпечення законності, правопорядку, охорони прав, свобод і законних інтересів громадян;
- відзначення державними нагородами, відзнаками Президента України та присвоєння почесних звань України.

У сфері бюджету органи місцевого самоврядування в селах, селищах, містах, районах у містах (у разі їх створення) самостійно розробляють, затверджують і виконують відповідні місцеві бюджети згідно з ЗУ «Про місцеве самоврядування в Україні» та законом про бюджетну систему.

Районні та обласні ради затверджують районні та обласні бюджети, які формуються з коштів державного бюджету для їх відповідного розподілу між територіальними громадами або для виконання спільних проектів та з коштів, залучених на договірних засадах з місцевих бюджетів для реалізації спільних соціально-економічних та культурних програм, контролюють їх виконання. Складання і виконання районних і обласних бюджетів здійснюють відповідні державні адміністрації згідно з цим Законом та законом про бюджетну систему. Їх самостійність гарантується власними та закріпленими за ними на стабільній основі законом загальнодержавними доходами, а також правом самостійно визначати напрями використання коштів місцевих бюджетів відповідно до закону. Втручання державних органів у процес складання, затвердження і виконання місцевих бюджетів не допускається, за винятком випадків.

Держава фінансово підтримує місцеве самоврядування, бере участь у формуванні доходів місцевих бюджетів, здійснює контроль за законним, доцільним, економним, ефективним витрачанням коштів та належним їх обліком

Доходи місцевих бюджетів формуються за рахунок власних, визначених законом, джерел та закріплених у встановленому законом порядку загальнодержавних податків, зборів та інших обов'язкових платежів. Порядок зарахування доходів до місцевих бюджетів визначається законом про бюджетну систему та іншими законами.

Місцевий бюджет поділяється на поточний бюджет і бюджет розвитку. Доходи бюджету розвитку формуються за рахунок частини податкових надходжень, коштів, залучених від розміщення місцевих позик, а також інвестиційних субсидій з інших бюджетів.

Видатки, які здійснюються органами місцевого самоврядування на потреби територіальних громад, їх розмір і цільове спрямування визначаються місцевими бюджетами цих громад; видатки, пов'язані із здійсненням районними, обласними радами заходів щодо забезпечення спільних інтересів територіальних громад, – відповідними районними та обласними бюджетами.

Сільські, селищні, міські, районні в містах (у разі їх створення) ради та їх виконавчі органи самостійно розпоряджаються коштами відповідних місцевих бюджетів, визначають напрями їх використання.

Районні, обласні бюджети виконують місцеві державні адміністрації в цілях і обсягах, що затверджуються відповідними радами.

У видатковій частині місцевих бюджетів окремо передбачаються видатки поточного бюджету і видатки бюджету розвитку. Кошти поточного бюджету спрямовуються на фінансування установ і закладів, що утримуються за рахунок бюджетних асигнувань, і не належать до бюджету розвитку. Кошти бюджету розвитку спрямовуються на реалізацію програм соціально-економічного розвитку відповідної території, пов'язаних із здійсненням інвестиційної та інноваційної діяльності, а також на фінансування субвенцій та інших видатків, пов'язаних з розширеним відтворенням.

Видатки місцевих бюджетів поділяються на дві частини: видатки, пов'язані з виконанням власних повноважень місцевого самоврядування, і видатки, пов'язані з виконанням делегованих законом повноважень органів виконавчої влади.

Місцеві бюджети мають бути достатніми для забезпечення виконання органами місцевого самоврядування наданих їм законом повноважень та забезпечення населення послугами не нижче рівня мінімальних соціальних потреб.

Позиції як одних, так і інших не є безпідставними. Так, перші обґрунтовують думку про належність органів місцевого самоврядування виключно до інститутів громадянського суспільства на основі, зокрема, наступних суджень:

1) відповідно до статті 7 Конституції України в Україні визнається і гарантується місцеве самоврядування. Таке нормативне формулювання свідчить про те, що право на участь у здійсненні місцевого самоврядування не дарується державою, а належить територіальним громадам від природи;

2) статтею 5 Конституції України зазначається, що носієм суверенітету і єдиним джерелом влади в Україні є народ, який здійснює її безпосередньо і через органи державної влади та органи місцевого самоврядування. З даної конституційної сентенції випливає, що влада, здійснювана органами місцевого самоврядування, не є державною, а самі органи місцевого самоврядування не відносяться до системи органів державної влади;

3) відповідно до статті 140 Конституції та статті 2 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» місцеве самоврядування є правом територіальної громади самостійно або під відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції та законів України. Це означає, що органи місцевого самоврядування вирішують питання місцевого значення не від імені держави, а виключно від імені відповідних територіальних громад, перед якими вони відповідальні і підзвітні;

4) відповідно до статті 20 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» органи державної влади чи їх посадові особи не можуть втручатися у здійснення органами місцевого самоврядування наданих їм власних повноважень.

Інші ж автори, схильні вважати органи місцевого самоврядування однією з ланок механізму держави, аргументуючи свої думки, зокрема, такими обґрунтуваннями:

1) М.І. Корнієнко вбачає «коріння місцевого самоврядування в тій владі, джерелом якої є увесь народ, а не його частина (громада), а обсяг повноважень – у законі, де, як відомо, віддзеркалюється державна воля всього народу». В продовження цієї думки, В.І. Борденюк зазначає, що існування влади територіальної громади (муніципальної влади) як різновиду публічної влади, джерелом якої є народ, заперечується, зокрема, тим, що народ (як зрештою і будь-яка інша спільність людей) може бути джерелом лише однієї, а не двох влад: однієї – для органів державної влади, а другої – для органів місцевого самоврядування [25].

2) влада територіальної громади, по суті, трансформована у державну владу, оскільки органи місцевого самоврядування від імені територіальних громад вирішують питання місцевого значення в межах Конституції та законів України шляхом прийняття рішень, які є обов'язковими до виконання на відповідній території. На думку В.І. Борденюка, у такий спосіб відбувається своєрідне «злиття» влади державної і влади територіальної громади, внаслідок чого остання втрачає природу громадської і набуває статусу «державної» [25];

3) наявність юридично-владних повноважень у органів місцевого самоврядування є характерною, перш за все, органам державної влади та їх посадовим особам;

4) в силу наявності в органів та посадових осіб місцевого самоврядування юридично-владних повноважень стаття 19 Конституції України зобов'язує останніх діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України. Тобто до них не застосовується принцип «дозволено все, що не заборонено», який може відноситись тільки до громадян та інститутів громадянського суспільства;

5) на думку В.І. Борденюка, якщо в місцевому самоврядуванні бачити лише елемент громадянського суспільства, то держава була б позбавлена можливості здійснювати детальне правове регулювання його організації та діяльності [24];

6) якби місцеве самоврядування було лише елементом місцевого самоврядування, то право на його здійснення повинно було б поширюватися на всіх осіб, у тому числі й на негромадян. А згідно чинного законодавства про місцеве самоврядування право на участь у здійсненні місцевого самоврядування належить виключно громадянам України;

7) відповідно до статті 143 Основного Закону органам місцевого самоврядування можуть надаватися законом окремі повноваження органів виконавчої влади, з питань здійснення яких вони підконтрольні відповідним органам виконавчої влади.

Не вдаючись до аналізу всіх аспектів цієї багатопланової проблеми, з огляду на аргументи як одних, так і інших науковців, можна зазначити, що управлінська діяльність органів місцевого самоврядування є формою здійснення державного управління, а самі органи місцевого самоврядування – повноправним суб'єктом державного управління. Двоїсту правову природу органів місцевого самоврядування і неможливість втілення у сучасному законодавстві чистої громадянської теорії місцевого самоврядування, на нашу думку, можна пояснити особливостями історичного розвитку інституту місцевого самоврядування в Україні. Закріплення окремих ознак державницької теорії місцевого самоврядування у адміністративно-правових нормах є відгуком недосконалого і недоведеного до логічного завершення реформування місцевого самоврядування і руйнування славнозвісного радянського принципу демократичного централізму, згідно з яким місцеві ради входили до єдиної системи представницьких органів державної влади, тобто органів жорстко централізованої влади на місцях.

При забезпеченні збалансування доходів і видатків місцевих бюджетів не враховуються вільні залишки бюджетних коштів. У разі коли вичерпано можливості збалансування доходів і видатків місцевих бюджетів і при цьому не забезпечується покриття видатків, необхідних для здійснення органами місцевого самоврядування наданих їм законом повноважень та забезпечення населення послугами не нижче рівня мінімальних соціальних потреб, держава забезпечує збалансування місцевих бюджетів шляхом передачі необхідних коштів до відповідних місцевих бюджетів у вигляді дотацій, субвенцій, субсидій відповідно до закону.

Таким чином, проблема модернізації сучасної системи місцевого самоврядування в Україні набуває нового концептуального змісту. Її розв'язання сприятиме вирішенню важливих для населення питань у межах регіону.

1.2 Уточнення основних понять дослідження: «Національна поліція», «громадський порядок», «органи місцевого самоврядування» та інше

Національна поліція України — центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічного порядку та громадської безпеки. Діяльність Національної поліції спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра внутрішніх справ згідно із законом [14].

Поліція призначена для захисту життя, здоров'я, прав і свобод громадян України, іноземних громадян, осіб без громадянства; для протидії злочинності, охорони громадського порядку, власності та для забезпечення громадської безпеки. В межах своєї компетенції керівництво діяльністю поліції здійснюють Президент України безпосередньо або через Міністра внутрішніх справ, керівники територіальних органів Міністерства внутрішніх справ і керівники підрозділів поліції [24].

Основною метою діяльності національної поліції України, визначеної Законом України «Про Національну поліцію» (далі – Закон) від 2 липня 2015 року, є служіння суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку. Основоположними засадами (принципами) діяльності поліції з поміж інших визначено відкритість та прозорість, а також взаємодію з населенням на засадах партнерства, що в свою чергу закладає основи для повернення довіри до цього правоохоронного органу та його законної діяльності направленої в першу чергу на обслуговування громадян в правоохоронній сфері.

Національна поліція має формуватись з урахуванням міжнародних стандартів, а саме Рекомендації Комітету Міністрів державам учасницям Ради Європи «Про Європейський кодекс поліцейської етики», ухваленої Комітетом міністрів 19 вересня 2001 на 765-му засіданні заступників міністрів, відповідно до якої цілями поліції визначено: підтримка публічного спокою, забезпечення права і порядку в суспільстві; захист і дотримання основоположних прав і

свобод особи, закріплених, зокрема, в Європейській конвенції про права людини; запобігання та подолання злочинності; надання допомоги і послуг суспільству. Органи

Національної поліції України відіграють важливу роль у реалізації функцій демократичної, соціальної, правової держави. Особам, що перебувають на службі в цих органах, надаються владні повноваження, здійснюючи які, вони представляють державу, а тому тільки відповідальне їх ставлення до виконання наданих повноважень забезпечує нормальну реалізацію поставлених перед органами завдань.

Адміністративна діяльність Національної поліції — це урегульована нормами адміністративного права виконавчо-владна діяльність підрозділів та посадових осіб Національної поліції, спрямована на забезпечення особистої безпеки громадян, захист їх прав і свобод, законних інтересів фізичних і юридичних осіб, публічного порядку і безпеки та протидії правопорушенням [35].

Громадська безпека — стан захищеності інтересів людини, суспільства й держави від суспільно небезпечних діянь і негативного впливу надзвичайних обставин, викликаних криміногенною ситуацією, стихійним лихом, катастрофами, аваріями і пожежами, епідеміями та іншими надзвичайними ситуаціями.

Під громадським порядком розуміється «неухильне дотримання громадянами правил поведінки в громадських місцях (на вулицях, площах, стадіонах, в парках, гуртожитках, жилих будинках і т.п.), що забезпечує спокійні умови для суспільно-корисної діяльності людей» [41].

Професіоналізм — важлива ознака адміністративної діяльності Національної поліції. Професійний характер адміністративної діяльності обумовлений тим, що ця спеціалізована діяльність вимагає від працівників поліції, відповідних професійних знань (право, економіка, психологія) та певних навичок, наявність певних вимог для її здійснення (освіта, вік). З огляду на те, що адміністративна діяльність право примусова, вона вимагає від тих, хто

її здійснює, добре знати свою справу, обґрунтовано, компетентно застосовувати примус, адже безпідставне використання примусових заходів може розглядатись як зловживання владою, спричинятиме невдоволеність громадян та суб'єктів господарювання, породжуватиме конфлікти. Таку професійну діяльність здійснюють спеціально підготовлені працівники відповідно до Закону України «Про Національну поліцію».

Профілактика (превенція, запобігання) правопорушень – це сукупність різних взаємопов'язаних поліцейських заходів, спрямованих на не допущення вчинення правопорушень, виявлення і усунення причин, які сприяють їх вчиненню.

Міжнародні стандарти з прав людини визначають обов'язки поліції щодо їх забезпечення, надання допомоги особі, яка опинилася в складних життєвих ситуаціях, в безпорадному стані тощо. Виходячи зі змісту ст. ст. 2, 41 Закону України «Про Національну поліцію» поліцейське піклування – це надання в межах, визначених законом, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги.

В аспекті діяльності поліції зміст цього принципу складають такі незаперечні вимоги:

- визнання пріоритетності, домінування, визначальної ролі прав людини у діяльності поліції, оскільки принцип верховенства права прямо закріплено в ст. 8 Конституції України, в преамбулі Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та втілено в усіх статтях цього міжнародного акта, що його зобов'язались виконувати та дотримуватись держави-члени Ради Європи;

- поширюваність пріоритетності цього принципу на діяльність усієї системи правоохоронних органів України, включно із поліцією;

- правова певність, визначеність (legal certainty) становища як посадових і службових осіб поліції, так і контрагента в особі іншої сторони правоохоронних відносин;

- обсяг будь-якого правового розсуду посадових і службових осіб поліції та спосіб його здійснення мають бути з достатньою ясністю визначені законом;

- неприпустимість затримання особи на невизначений і непередбачуваний строк, якщо воно не ґрунтується на законі чи судовому рішенні;

- наявність громадської довіри до поліцейських як ефективних захисників справедливості;

- безвиняткова можливість доступу до поліції людини, у разі порушення її конституційних прав і свобод у результаті вчинення відносно неї кримінального злочину чи адміністративного правопорушення;

- наявність прокурорського нагляду (за додержанням законів посадовими особами поліції, які проводять оперативно-розшукову діяльність, дізнання, досудове слідство, а також нагляд за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах, при застосуванні інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян) та судового контролю за діяльністю поліції;

- підпорядкованість судовому рішенню, безвиняткова обов'язковість його виконання всіма органами поліції, їх службовими і посадовими особами;

- забезпечення органами поліції України, у разі застосування ними вогнепальної зброї, швидкого й ефективного розслідування справи їхніми слідчими підрозділами, «аби підтримувати громадську довіру з додержання ними верховенства права».

Суспільство не складається з окремих індивідів, а виявляє суму тих зв'язків і відносин, у яких ці індивіди перебувають один стосовно одного. Основу цих зв'язків і відносин формують дії людей та їх взаємовплив, що отримали назву взаємодії.

Взаємодія – це процес безпосереднього чи опосередкованого впливу об'єктів (суб'єктів) один на одного, що породжує їх взаємні зумовленість і зв'язок [23].

Взаємодія є систематичним і постійним учиненням дій, спрямованих на те, щоб викликати відповідну реакцію з боку інших людей. Спільне життя і

діяльність людей як у суспільстві, так і в організації на відміну від індивідуального має більш жорсткі обмеження будь-яких виявів активності чи пасивності. В процесі реальної взаємодії формуються також адекватні уявлення працівника про себе та інших людей. Взаємодія людей – провідний фактор у регуляції їх самооцінок і поведінки в суспільстві.

В організації спостерігаються два різновиди взаємодії – міжособистісна і міжгрупова, які здійснюються в системі міжособистісних відносин і спілкування.

Міжособистісна взаємодія в організації – це тривалі чи короткочасні, вербальні або невербальні контакти між працівниками всередині груп, відділів, команд, які викликають взаємні зміни їх поведінки, діяльності, відносин і настанов. Чим більше контактів відбувається між їх учасниками і чим більше часу вони проводять разом, тим узгодженішою є робота всіх підрозділів і організації в цілому.

Міжгрупова взаємодія – процес безпосередньої чи опосередкованої дії множини суб'єктів (об'єктів) один на одного, що породжує їх взаємозумовленість і своєрідний характер відносин. Зазвичай вона наявна між цілими групами організації (а також їх частинами) і є інтегруючим її фактором.

Міжособистісні відносини (взаємовідносини) – це взаємозв'язки між людьми, що суб'єктивно переживаються і в яких виявляється система їх міжособистісних настанов, орієнтацій, очікувань, сподівань, котрі визначаються змістом спільної діяльності¹. В організації вони виникають і розвиваються у процесі спільної діяльності та спілкування.

Спілкування — складний багатоплановий процес установалення та розвитку контактів і зв'язків між людьми, що породжується потребами спільної діяльності та включає обмін інформацією і формування єдиної стратегії взаємодії, взаємовідносин². Спілкування в організації включено переважно в практичну взаємодію людей (спільна праця, навчання) і забезпечує планування, здійснення та контролювання їх діяльності. Безпосередньою основою спілкування людей в організації є спільна діяльність, що об'єднує їх заради

досягнення певної цілі. Більш широке розуміння чинників, що спонукають людей до спілкування, викладено в західній науці. Серед них насамперед можна назвати такі:

- теорія обміну (Дж. Хоманс): люди взаємодіють один з одним на основі свого досвіду, зважуючи можливі винагороди і витрати;

- символічний інтеракціонізм (Дж. Мід, Г. Блумер): поведінка людей стосовно один одного і предметів навколишнього світу встановлюється значеннями, які вони їм надають;

- управління враженнями (Е. Гофман): ситуації соціальної взаємодії подібні до драматичних спектаклів, у яких актори намагаються створювати і підтримувати приємні враження;

- психологічна теорія (З. Фрейд): на взаємодію людей справляють сильний вплив уявлення, засвоєні в ранньому дитинстві, і конфлікти.

У процесі добору кадрів, формування виробничих груп і команд менеджеру слід урахувати низку психологічних особливостей поведінкових реакцій індивідів з початкового етапу розвитку їх взаємодії.

Так, на початковому етапі (нижчому рівні) взаємодія — це найпростіші первинні контакти людей, коли між ними наявний певний первинний і дуже спрощений взаємний або одnobічний «фізичний» вплив один на одного з метою обміну інформацією та спілкування, яке внаслідок конкретних причин може і не досягти своєї цілі, а тому і не набувати всебічного розвитку.

Головне в успіху первинних контактів полягає у прийнятті чи неприйнятті партнерами по взаємодії один одного. При цьому вони не становлять простої «суми» індивідів, а є деяким зовсім новим і специфічним утворенням зв'язків і відносин, які регулюються реальною чи уявною відмінністю — схожістю, подібністю — контрастом людей, що залучені до спільної діяльності (практичної чи розумової). Відмінності між індивідами є однією з основних умов розвитку їх взаємодії (спілкування, стосунків, сумісності, спрацьованості), а також їх самих як особистостей.

Будь-який контакт починається з конкретно-чуттєвого сприйняття зовнішнього вигляду, особливостей діяльності та поведінки інших людей. У цей момент, як правило, домінують емоційно-поведінкові реакції індивідів один на одного.

Відносини прийняття — неприйняття виявляються у міміці, жестах, позі, погляді, інтонації, намаганні закінчити або продовжити спілкування. Вони свідчать про те, подобаються люди один одному чи ні. Якщо ні, то настають взаємні або одnobічні реакції відторгнення (ковзання погляду, відсмикування руки при потисканні, відвертання голови, тіла, відгороджу-вальні жести, «кисла міна», метушливість, утікання тощо). І навпаки, люди звертаються до тих, хто посміхається, дивиться прямо і відкрито, повертається обличчям, відповідає бадьорою і веселою інтонацією, як до тих, хто заслуговує на довіру і з ким можна розвивати подальше співробітництво на основі спільних зусиль.

Правоохоронні органи — державні органи, що на підставі законодавства держави здійснюють правоохоронну (правозастосовну та правозахисну) діяльність.

Діяльність правоохоронних органів спрямована на забезпечення законності і правопорядку, захист прав та інтересів громадян, соціальних груп, суспільства і держави, попередження, припинення правопорушень, застосування державного примусу або заходів громадського впливу до осіб, які порушили закон та правопорядок.

Правоохоронна діяльність — це державна правомірна діяльність, що полягає у впливі на поведінку людини або групи людей з боку вповноваженої державою посадової особи шляхом охорони права, відновлення порушеного права, припинення або розгляду порушення права, його виявлення або розслідування з обов'язковим додержанням установлених у законі процедур для цієї діяльності[1].

Правоохоронна діяльність — багатоаспектна. Її спрямовано на блокування соціальних відхилень, локалізацію соціальної напруги або правових

конфліктів. Складну систему правоохоронної діяльності реалізують у різних діях, а саме:

правовстановлюючих,
 правозабезпечувальних,
 правопримушувальних і
 правовідновлювальних.

На думку колишнього Голови Верховного Суду України В. Т. Маляренка, структурно до системи правоохоронної діяльності належать такі напрями:

- а) діяльність із забезпечення охорони учасників кримінального судочинства;
- б) діяльність органів прокуратури;
- в) діяльність із виявлення, запобігання та розслідування злочинів;
- г) діяльність із захисту державної (національної) безпеки, державного кордону й охорони правопорядку [21].

Чільне місце в правоохоронній діяльності посідає судова діяльність (судочинство), яка здійснюється виключно судами. «Судам належить центральне місце в системі правового захисту конституційних та інших правових цінностей. Діяльність судів становить універсальний механізм із захисту й охорони права, відновлення порушеного права, припинення порушення права, розгляд спорів (справ) у судовому засіданні» [35].

Окремим аспектом правоохоронної діяльності є правозахисна діяльність, яка полягає в наданні кожній особі правової допомоги у спірних питаннях, а також захисті фізичних осіб від кримінального обвинувачення.

Громадський порядок – система суспільних відносин, які складаються і розвиваються в громадських місцях під впливом правових та соціальних норм, спрямованих на забезпечення нормального функціонування установ, організацій, громадських об'єднань, праці й відпочинку громадян, повагу до їх честі, людської гідності та громадської моралі [28].

Аналіз чинного законодавства свідчить, що термін «громадський порядок» вживається у багатьох значеннях, вчені дають йому різні визначення.

Поняття «громадський порядок» вживається у низці законодавчих актів держави і, зокрема, в Конституції України.

Право регламентує найважливіші суспільні відносини у сфері громадського порядку: між державними органами; громадянами; громадянами і державними органами; державними органами та громадськими організаціями; громадськими організаціями й органами виконавчої влади тощо. В системі державно-правових (юридичних) засобів впливу на забезпечення суспільних відносин у сфері охорони громадського порядку переважають адміністративно-правові форми [30].

Аналіз чинного законодавства свідчить, що термін «громадський порядок» вживається у багатьох значеннях, вчені дають йому різні визначення. Поняття «громадський порядок» вживається у низці законодавчих актів держави і, зокрема, в Конституції України.

Ф. Колонтаєвський пропонує розуміти під громадським порядком систему суспільних відносин, що виникають та існують здебільшого в громадських місцях. Така система, на його думку, ґрунтується на дотриманні норм права й інших соціальних норм, спрямованих на забезпечення особистої безпеки громадян та громадської безпеки, створення сприятливих умов для нормального функціонування підприємств, установ, організацій і громадських об'єднань. Таке поняття громадського порядку відповідає потребам створення нормативних правових умов для праці та відпочинку людей, заснованих на дотриманні прав і свобод людини й громадянина, повазі до їх честі, гідності, соціальної моралі.

Так, О. Коренєв визначає громадський порядок як соціально-правову категорію, зумовлену потребами суспільства, як систему врегульованих соціальними нормами відносин, які складаються в громадських місцях у процесі спілкування людей, з метою забезпечення спокою громадського життя. Поняття громадського порядку, на його думку, пов'язане з місцями, де складаються відносини між людьми, тобто місцями спілкування людей із метою задоволення різних життєвих потреб.

А. Джангман і А. Шмід визначають громадський порядок як стан мирного співіснування членів суспільства, позначений відсутністю ворожих дій, повстань, бунтів або іншої поведінки, здатної порушити повсякденне, нормальне громадське життя. До порушень належать носіння зброї, дії напіввійськових формувань, носіння форми певної партії або групи, заклики до повстання [25].

Л. Попов вбачає у порядку соціально-правову категорію, сприйняту суспільством, яке забезпечує дотримання соціальних норм (норм права, моралі, загальноприйнятих правил спілкування і поведінки) та являє собою систему суспільних відносин, непорушність яких гарантується всією політичною силою держави і суспільства.

В. Нагребельний вважає, що громадський порядок урегульована правовими та іншими соціальними нормами система суспільних відносин, що забезпечує захист прав і свобод громадян, їх життя і здоров'я, поважання честі та людської гідності, дотримання норм суспільної моралі. Сферу громадського порядку становлять переважно відносини, що виникають і розвиваються у громадських місцях, до яких належать насамперед місця спільного проживання, праці, відпочинку, а також спілкування людей з метою задоволення різноманітних життєвих потреб [14].

Потрібно розрізнити поняття громадського порядку у вузькому і широкому значенні цього слова. В широкому (соціально-політичному) аспекті громадський порядок розглядається як суспільний лад, весь устрій суспільства, вся система відносин, що існують у суспільстві. В більш вузькому сенсі громадський порядок розглядається як певна сукупність (система) суспільних відносин в окремих сферах життя і побуту.

В адміністративно-правовій літературі синонімом громадському порядку (у вузькому змісті) виступає поняття «правопорядок», яким оперують як в загальнотеоретичних, так і в спеціальних науках, таких як філософія, теорія держави та права, історія вчень про державу та право.

Поняття громадського порядку у вузькому розумінні вперше обґрунтував французький вчений Деламар (градоначальник Парижа при королі Людовіку XIV). У своєму «Трактаті поліції» він характеризував поліцейську діяльність як важливу сферу державної діяльності, спрямовану на охорону порядку в громадських місцях і припинення проявів «кулачного» права, заснованого на свавіллі.

Фундаментальне значення має правова організація охорони громадського порядку, без нього неможлива діяльність державних органів у сфері охорони громадського порядку, залучення громадськості до його охорони. Особливе місце в цьому процесі належить законам, які приймаються в установленому порядку і, маючи найвищу юридичну силу, регулюють найважливіші суспільні відносини, зокрема у сфері охорони громадського порядку. До таких актів відносяться закони України «Про міліцію» (1990 р.), «Про оперативно-розшукову діяльність» (1992 р.), «Про внутрішні війська» (2013 р.), «Про дорожній рух» (2013 р.), «Про участь громадян в охороні громадського порядку» (2003 р.).

Охорона громадського порядку здійснюється через:

- профілактичну функцію, що передбачає: державний нагляд у формі контролю (перевірка, інспектування, спостереження); припис (правила, обов'язкові до виконання); попередження правопорушень адміністративно-правовими заходами; видача дозволів та їх припинення; зв'язок з населенням (роз'яснювальна робота, бесіди, лекції, залучення громадян до взаємодії);
- оперативно-розшукову функцію, діяльність спеціальних підрозділів правоохоронних органів з охорони громадського порядку;
- охоронну діяльність із забезпечення громадського порядку в небезпечних, екстремальних і надзвичайних умовах;
- попереднє слідство та дізнання з виявлення обставин вчинення злочинів та виникнення кримінальних ситуацій.

Форми охорони громадського порядку визначаються організаційною структурою суб'єктів охорони, змістом їх діяльності, а також їх функціями.

Залежно від характеру і правових наслідків діяльності суб'єктів охорони громадського порядку виділяють дві основні групи форм діяльності з охорони громадського порядку:

- загально організаційні, що не мають юридичного характеру і правових наслідків;

- правові, які встановлюють правила поведінки і породжують виникнення, зміну, реалізацію, припинення адміністративно правових відносин або певних правових наслідків.

Отже, громадський порядок – система суспільних відносин, які складаються і розвиваються в громадських місцях під впливом правових та соціальних норм, спрямованих на забезпечення нормального функціонування установ, організацій, громадських об'єднань, праці й відпочинку громадян, повагу до їх честі, людської гідності та громадської моралі.

Жителі села, селища, міста або кількох сіл, селищ, міст є відповідною місцевою територіальною громадою. Вона вирішує питання місцевого (у межах території села, селища, міста чи об'єднаної території) значення відповідно до Конституції України та законів України, як правило, через органи місцевого самоврядування.

Відповідно до законодавства, місцеве самоврядування в Україні – це гарантоване державою право та реальна здатність територіальної громади самостійно або під відповідальність органів і посадових осіб місцевого самоврядування вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України.

Існують два основних підходи до тлумачення поняття «система місцевого самоврядування». Перший із них, правовий, ґрунтується на ст. 5 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» (далі – Закон), згідно з нормами якої до системи місцевого самоврядування в Україні входять: територіальна громада; сільська, селищна, міська рада; сільський, селищний, міський голова; виконавчі органи сільської, селищної, міської ради; районні і обласні ради, які представляють спільні інтереси територіальних громад сіл,

селищ, міст; органи самоорганізації населення. У містах з районним поділом за рішенням територіальної громади міста або міської ради можуть утворюватись районні в місті ради.

Другий підхід, більш поширений у наукових колах, викладений у працях сучасних учених, зокрема В.В.Мамонової. Так, на її думку, «система місцевого самоврядування (англ.system of local self-government) – впорядкована сукупність організаційних форм, інститутів місцевої демократії, зв'язків між ними та процесів, через які здійснюються функції місцевого самоврядування щодо вирішення питань місцевого значення, а також людський, правовий, матеріальний та фінансовий [потенціал], необхідний для їх реалізації» [42].

Система органів місцевого самоврядування в Україні включає:

- територіальні громади (жителів); сільські, селищні, міські ради, у тому числі об'єднані територіальні громади;
- сільського, селищного, міського голову; виконавчі органи сільської, селищної, міської ради;
- старосту ради об'єднаної територіальної громади; районні та обласні ради, що представляють спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ, міст;
- органи самоорганізації населення.

Під органами місцевого самоврядування розуміють структурно-організовані колективи службовців (або одного службовця), що наділяються владою в системі місцевого самоврядування для реалізації владних рішень, а під посадовими особами місцевого самоврядування – осіб, які працюють в органах місцевого самоврядування, мають відповідні посадові повноваження у здійсненні організаційно-розпорядчих і консультативно-дорадчих функцій і отримують заробітну плату за рахунок місцевого бюджету.

Місцеве самоврядування здійснюється територіальними громадами сіл, селищ, міст як безпосередньо (наприклад, шляхом місцевого референдуму, загальних зборів), так і через сільські, селищні, міські ради та їх виконавчі

органи, а також через районні й обласні ради, які представляють спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ, міст.

Громадяни України реалізують своє право на участь у місцевому самоврядуванні за належністю до відповідних територіальних громад. Будь-які обмеження права громадян України на участь у місцевому самоврядуванні залежно від їх раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, терміну проживання на відповідній території, за мовними чи іншими ознаками забороняються.

Місьцеве самоврядування в Україні здійснюється за принципами: а) народовладдя; б) законності; в) гласності; г) колегіальності; ґ) поєднання місцевих і державних інтересів; д) виборності; е) правової, організаційної та матеріально-фінансової самостійності в межах повноважень, визначених законодавством; є) підзвітності та відповідальності перед територіальними громадами їх органів і посадових осіб; ж) державної підтримки та гарантії місцевого самоврядування; з) судового захисту прав місцевого самоврядування.

Органи місцевого самоврядування – органи, які обираються безпосередньо населенням та (або) утворюються представницьким органом муніципального утворення і наділені власними повноваженнями щодо вирішення питань місцевого значення.

Провідні сучасні фахівці, аналізуючи місцеве самоврядування, вже звертають увагу на його системний характер. Так, зокрема, на думку В. Борденюка, «самоврядування (самокерування, самоуправління) є органічною властивістю, що притаманна суспільству як цілісній динамічній соціальній системі, де відбуваються процеси самоорганізації та саморегуляції» [23]. В. Мамонова уточнює: «Система місцевого самоврядування є складовою частиною публічного управління в державі поряд із системою державного управління. За своєю природою ... є децентралізованим компонентом системи публічного управління, виступає організаційно-політичною структурою із

забезпечення життєдіяльності населення відповідно до державних стандартів» [с. 342, 13].

Цю думку поділяє також О. Ігнатенко, який, зокрема, зазначає: «Однією з характерних особливостей місцевого самоврядування є те, що воно діє як певна система або той організаційно-правовий механізм, завдяки якому територіальні громади безпосередньо і через органи місцевого самоврядування здійснюють функції і повноваження місцевого самоврядування. При елементній характеристиці системи місцевого самоврядування слід чітко розрізняти, по-перше, систему місцевого самоврядування взагалі і, по-друге, систему місцевого самоврядування конкретного села, селища, міста. Якщо система місцевого самоврядування конкретного села, селища, міста є цілісним утворенням, то система місцевого самоврядування взагалі за своїм характером є системним комплексом, який включає як системи місцевого самоврядування конкретних сіл, селищ, міст, так і районні та обласні ради – органи місцевого самоврядування, що представляють у районах та областях спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ, міст» [35].

Органи місцевого самоврядування з метою більш ефективного здійснення своїх повноважень, захисту прав та інтересів територіальних громад можуть об'єднуватися в асоціації та інші форми добровільних об'єднань, які підлягають реєстрації відповідно до законодавства в органах Міністерства юстиції України. Органи місцевого самоврядування та їх асоціації можуть входити до відповідних міжнародних асоціацій, інших добровільних об'єднань органів місцевого самоврядування. Асоціаціям та іншим добровільним об'єднанням органів місцевого самоврядування не можуть передаватися повноваження органів місцевого самоврядування [27].

Отже, удосконалення організації та функціонування місцевого самоврядування в Україні вимагає певного коригування засадничих положень, визначених Конституцією та законами України. Адже вітчизняна суспільно-політична і соціально-економічна практика досить часто виявляє прогалини і суперечності нормативної моделі. Внаслідок цього не повною мірою

реалізується потенціал самоврядування як раціонального засобу участі населення у вирішенні питань місцевого значення.

1.3 Принципи та методи дослідження взаємодії органів місцевого самоврядування з органами Національної поліції у сфері забезпечення громадського порядку

Під принципом – слід розуміти суб'єктивно усвідомлену в науці об'єктивну закономірність, притаманну будь-якому соціально-політичному явищу, сформульовану у вигляді певної ідеї, правила чи засади. В юриспруденції більшість принципів є одночасно і правовими нормами (так званими нормами-принципами).

Отже, такими принципами слід неухильно керуватися не тільки в теорії, а й повсякденній практиці. Адже ці норми-принципи хоч і не породжують конкретних правових відносин, проте опосередковано визначають зміст інших явищ правового характеру – окремих норм, інститутів і правовідносин.

Основні принципи дослідження умовно слід поділити на дві групи:

1) ті, що є універсальними, тобто властивими як місцевому самоврядуванню та його органам, так і державному управлінню та його органам, іншим органам державної влади;

2) ті, що властиві лише місцевому самоврядуванню та його органам.

До першої групи передбачених ст. 4 Закону принципів місцевого самоврядування слід, як нам видається, віднести такі: народовладдя, законності, гласності, колегіальності, виборності.

Вагомими аргументами на користь щодо перших двох принципів (народовладдя та законності) є положення самого Основного Закону України, відповідно до яких «народ здійснює владу безпосередньо і через органи державної влади і через органи місцевого самоврядування», а також те, що «органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові

особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України».

Що ж стосується інших трьох принципів (гласності, колегіальності, виборності), то вони також є універсальними принципами, тими закономірностями, які притаманні організації та діяльності не тільки місцевому самоврядуванню та його органам, а й, наприклад, державним органам — Верховній Раді України (виборності, колегіальності), Кабінету Міністрів України (колегіальності), а також усім без винятку органам державної влади (гласності). Адже в демократичній державі влада має бути не тільки ефективною та відповідальною перед народом, а й прозорою для громадян усієї країни.

До другої групи передбачених Законом принципів місцевого Самоврядування слід віднести такі два: правової, організаційної та матеріально-фінансової самостійності в межах повноважень, визначених цим та іншими законами; поєднання місцевих і державних інтересів; державної підтримки та гарантій місцевого самоврядування; підзвітності та відповідальності перед територіальними громадами їх органів та посадових осіб; судового захисту прав місцевого самоврядування.

Розглядаючи принципи наукового пізнання, слід передусім виокремити розроблений М. Грушевським принцип універсалізму, згідно з яким засоби дослідження та розв'язання державних проблем мають бути різнобічними, але не обмеженими вузькими рамками «чужого впливу». Водночас це не повинно спричиняти методологічної «анархії», котра завдавала б шкоди самому процесу наукового пізнання.

Принцип науковості – примат наукового знання над індивідуальними (чи груповими) інтересами. Відповідно, першочергової ваги набуває наукова істина як основне джерело подальших наукових досліджень та основа розвитку людських знань про навколишній світ.

Принцип всебічності вимагає аналізу державно-правових явищ і врахування комплексного характеру їхніх взаємозв'язків (взаємодії) як між собою, так і з різними суспільними явищами.

Принцип історизму – вивчення та розгляд різних державно-правових явищ, пов'язаних із правами та свободами людини і громадянина.

Принцип комплексності – дослідження прав і свобод людини та громадянина з урахуванням не лише позицій юридичної науки, а й концептуальних можливостей різних наук.

Принцип об'єктивності – закріплення в науковому знанні реалій середовища (об'єктивної державно-правової дійсності) та різних аспектів поточного стану теоретичної розробленості, нормативного закріплення та реалізації прав і свобод людини та громадянина.

Принцип конкретності – застосування категорій та понять, у яких мають належним чином відобразитися (закріплюватися) накопичений у процесі попередніх досліджень і практичної діяльності досвід реалізації, а також забезпечення та захисту прав і свобод людини та громадянина.

Слід також вказати на історичний характер самого процесу дослідження прав і свобод людини та громадянина і функціонального аспекту діяльності держави з забезпечення відповідних умов для здійснення (можливості здійснення) прав і свобод людини та громадянина, що зумовлює об'єктивну необхідність врахування широкого спектру методів, які може бути застосовано. Потрібно визначити й умови, за котрих ефективність застосування того чи іншого методу найвища. Адже під час дослідження доцільно враховувати комплексний характер впливу (взаємовпливу) різноманітних чинників.

Метод – це спосіб досягнення мети. Метод об'єднує суб'єктивні і об'єктивні моменти пізнання. Метод об'єктивний, оскільки в теорії, що розробляється, дозволяє відобразити дійсність і її взаємозв'язки. Таким чином, метод є програмою побудови і практичного вживання теорії. Одночасно метод суб'єктивний, оскільки є знаряддям мислення дослідника і як таке включає його суб'єктивні особливості.

Отже, принципи та методи, які ми будемо використовувати у кваліфікаційній роботі:

1. Порівняння – це встановлення відмінності між об'єктами матеріального світу або знаходження в них загального, здійснюване як за допомогою органів чуття, так і за допомогою спеціальних пристроїв.

2. Узагальнення – визначення загального поняття, в якому знаходить віддзеркалення головне, основне, характеризуюче об'єкти даного класу. Це засіб для утворення нових наукових понять, формулювання законів і теорій.

3. Аналіз – метод пізнання за допомогою розчленування або розкладання предметів дослідження (об'єктів, властивостей та ін.) на складові частини. У зв'язку з цим аналіз складає основу аналітичного методу досліджень.

За допомогою методу аналізу пізнають саму систему державно-правових явищ в її цілості, а також права та свободи в їх єдності, їхні властивості, набуті саме завдяки цьому поєднанню (і яких вони позбавляються у «відокремленому» стані). Це дозволяє встановити наявність зв'язків різних елементів системи між собою, а також із зовнішнім середовищем, допомагає урізноманітнити уявлення щодо комплексності функціональної сфери держави та ролі прав і свобод людини та громадянина в цьому контексті. Підкреслимо, що завдяки методологічним можливостям структуралізму дослідники спроможні визначити й зафіксувати нові аспекти нормативного регулювання суспільних відносин, котрі раніше розглядалися як належність, але не досліджувалися.

4. Синтез – з'єднання окремих сторін предмету в єдине ціле. Аналіз і синтез взаємозв'язані, вони є єдністю протилежностей. Розрізняють наступні види аналізу й синтезу: прямий або емпіричний метод (використовують для виділення окремих частин об'єкту, виявлення його властивостей, найпростіших вимірювань і т.п.); поворотний або елементарно-теоретичний метод (що базується на уявленнях про причинно-наслідкові зв'язки різних явищ); структурно-генетичний метод (включаючий той, що вичленяє в складному

явищі таких елементів, які надають вирішальне вплив на всю решту сторін об'єкту).

Синтез інституційного й аксіологічного підходів (вживається також термін «новий інституціоналізм») також має важливе значення. Він розглядає єдність правових цінностей (які впливають на самих учасників правовідносин із урахуванням наявного рівня правосвідомості) з іншими аспектами державно-правових реалій. Саме правові цінності значною мірою визначають прийняття рішень, а відтак і поведінку учасників правовідносин. Саме від цього, у підсумку, залежить реальний стан суспільних відносин і перспективи подальшого розвитку (або деградації) держави та права.

5. Методи теоретичного рівня: абстрагування, ідеалізація, формалізація, аналіз і синтез, індукція і дедукція, аксіоматика, узагальнення і т.д. На теоретичному рівні проводяться логічне дослідження зібраних фактів, вироблення понять, думок, робляться висновки. В процесі цієї роботи співвідносяться ранні наукові уявлення з виникаючими новими. Таким чином, новий теоретичний зміст знань надбудовується над емпіричними знаннями. На теоретичному рівні пізнання широко використовують логічні методи схожості, відмінності, супутніх змін, розробляють нові системи знань, вирішують завдання подальшого узгодження теоретично розроблених систем з накопиченим новим експериментальним матеріалом.

6. Інтуїтивний метод полягає в ірраціональному сприйнятті людиною суті проблеми або різних її сторін. З'ясування відповідних, незрозумілих при застосуванні звичайних логічних прийомів і способів, різних аспектів досліджуваного предмета зумовлюється передусім суб'єктивними можливостями пізнання державно-правових явищ. При цьому слід також враховувати наявність відповідного досвіду, а також знань і навичок, які можуть сприяти інтуїтивному розкриттю не відомих фахівцеві сторін предмета. У аспекті взаємовпливу відповідних навичок самого фахівця існує також певний зв'язок між інтуїтивним і досвідним пізнанням та сприяння їх «взаємному розвитку».

7. Соціологічний метод передбачає урізноманітнення враховуваних аспектів державно-правової дійсності шляхом включення до сфери дослідження об'єктивних фактів соціальної дійсності, які відіграють важливу роль у запровадженні змін до законодавства. При цьому має бути чітко визначено їх взаємозв'язок саме з реаліями забезпечення та захисту прав і свобод людини та громадянина. Задля цього передусім здійснюють аналіз документів і статистичних даних (що відповідають суті саме цього методу), соціально-правовий експеримент, інтерв'ювання, анкетування, опитування населення тощо. Цей метод дозволяє з високим ступенем імовірності визначити рівень правової свідомості в суспільстві (отже, і стан законності та правопорядку), ставлення громадян до влади в державі.

Отже, методологічний базис як науково-дослідницької, так і практичної діяльності з підготовки змін до законодавства є важливим підґрунтям отримання вагомих результатів, а відтак і удосконалення державно-правових реалій з подальшим внесенням коректив до нормативно-правових актів. Це дає змогу належно впливати на державно-правові процеси та явища. Зміни життя навколо нас, а також те, що перелік прав і свобод людини та громадянина не є вичерпним (як це закріплено у Конституції України) зумовлюють необхідність змін та оновлення самого методологічного інструментарію, тобто прийомів, методів і способів науково-дослідницької діяльності.

РОЗДІЛ 2

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ З ОРГАНАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ

2.1. Правове регулювання системи взаємодії органів місцевого самоврядування з органами Національної поліції України

Слід зазначити, що аналіз чинної нормативно-правової бази, що регулює діяльність Національної поліції та органи місцевого самоврядування свідчить про те, що діяльність цих органів відбувається на засадах співпраці та взаємодії. Наприклад, Закон України «Про місцеві державні адміністрації» закріплено, що місцеві державні адміністрації під час здійснення своїх повноважень у сфері управління в межах відповідної адміністративно-територіальної одиниці взаємодіють з іншими органами державної влади (в тому числі відповідними міністерствами та іншими центральними органами державної виконавчої влади) [12].

Поліція призначена для захисту життя, здоров'я, прав і свобод громадян України, іноземних громадян, осіб без громадянства; для протидії злочинності, охорони громадського порядку, власності та для забезпечення громадської безпеки. В межах своєї компетенції керівництво діяльністю поліції здійснюють Президент України безпосередньо або через Міністра внутрішніх справ, керівники територіальних органів Міністерства внутрішніх справ і керівники підрозділів поліції.

Також зазначеним вище Законом «Про місцеві державні адміністрації» та Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні» серед інших повноважень органів місцевої влади в галузі забезпечення законності, правопорядку, прав і свобод громадян передбачено: погодження ними проекту плану проведення потенційно небезпечних заходів в умовах присутності цивільного населення за участю особового складу правоохоронних органів з

використанням озброєння і військової техніки; взаємодію під час планування та проведення таких заходів з метою запобігання і недопущення надзвичайних ситуацій та ліквідації їхніх наслідків [12]. Крім того, до повноважень місцевого самоврядування також належить сприяння діяльності Національної поліції [13].

Підвалини співпраці та взаємодії поліції з іншими суб'єктами суспільних відносин також встановлюють Закон України від 2 липня 2015 року «Про Національну поліцію» та Положення про Національну поліцію, затверджене постановою КМУ від 28 жовтня 2015 року № 877. Так, відповідно до Закону України «Про Національну поліцію» поліція у процесі своєї діяльності взаємодіє з органами правопорядку та іншими органами державної влади, а також органами місцевого самоврядування відповідно до закону та інших нормативно-правових актів. Крім того, ст. 88 цього Закону прямо передбачає взаємодію між керівниками територіальних органів поліції та представниками органів місцевого самоврядування [25].

Згідно з п. 8 Положення про Національну поліцію передбачено, що під час виконання покладених на поліцію завдань вона взаємодіє з іншими державними органами, органами місцевого самоврядування тощо [26].

Як бачимо, на сучасному етапі в Україні діяльність поліції та «місцевих органів» відбувається на засадах співпраці та взаємодії.

Закон України «Про Національну поліцію» одним із основних принципів діяльності поліції закріпив таке положення: діяльність поліції здійснюється в тісній співпраці та взаємодії з населенням, територіальними громадами та громадськими об'єднаннями на засадах партнерства і спрямована на задоволення їхніх потреб [17]. У зв'язку із цим уперше в Україні на законодавчому рівні в якості основного критерію оцінки ефективності діяльності Національної поліції України визнано рівень довіри населення до поліції, а не високий рівень розкриття злочинів, яким керувалася міліція.

Так, наприклад, спільне видання відповідних нормативних актів може здійснюватися за умов виникнення надзвичайних ситуацій, що викликані явищами соціального, криміногенного і некриміногенного характеру,

техногенного, природного і біологічного походження, коли ситуація вимагає від підрозділів поліції та «місцевих органів» прийняття комплексних рішень та вжиття на їхній підставі відповідних заходів з метою забезпечення громадської безпеки, належного рівня правопорядку, захисту індивідуальних, суспільних і державних інтересів, а також задля подолання негативних наслідків цих явищ.

Нормативно-правовим підґрунтям взаємодії поліції з органами місцевого самоврядування у напрямі реалізації профілактичної діяльності є перш за все Закон України «Про Національну поліцію», у якому до основних повноважень поліції віднесено такі: здійснення превентивної та профілактичної діяльності, спрямованої на запобігання вчиненню правопорушень; вжиття заходів для запобігання та припинення насильства в сім'ї, дитячій бездоглядності, правопорушень серед дітей, а також соціального патронажу щодо дітей, які відбували покарання у вигляді позбавлення волі. Крім того, до основних принципів діяльності поліції належить принцип відкритості та прозорості, який передбачає, зокрема, постійне інформування органів державної влади та органів місцевого самоврядування про свою діяльність у сфері охорони та захисту прав і свобод людини, протидії злочинності, забезпечення публічної безпеки і порядку [18].

Положення Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», де зазначено, що виконавчі органи сільських, селищних, міських рад в межах своїх повноважень готують і вносять на розгляд ради пропозиції щодо створення відповідно до закону міліції, яка утримується за рахунок коштів місцевого самоврядування, вирішення питань про чисельність працівників такої міліції, про витрати на їхнє утримання, здійснення матеріально-технічного забезпечення їхньої діяльності, створення для них необхідних житлово-побутових умов, а також Закону України «Про Національну поліцію», в якій встановлено, що фінансування і матеріально-технічне забезпечення поліції здійснюються за рахунок коштів Державного бюджету, а також інших джерел, не заборонених законом, дозволяють зробити висновок про наявність ще одного важливого напрямку взаємодії поліції та органів місцевого

самоврядування, а саме матеріально-технічне забезпечення, адже будь-яка діяльність потребує певних ресурсів, які будуть використані на шляху до мети [26; 24]. І від того, наскільки ці ресурси і забезпечення ними будуть якісними, суттєво залежить якість та ефективність заходів щодо забезпечення громадської безпеки та порядку. Так, наприклад, Законом закріплений обов'язок виконавчих комітетів сільських, селищних, міських рад надавати безоплатно підрозділам поліції службові приміщення, обладнані меблями і засобами зв'язку, транспорт та інші матеріально-технічні засоби [25].

На основі зазначеного робимо висновок про запровадження в діяльність поліції України формування та розвитку партнерських стосунків між поліцією та громадськістю. Ця модель зорієнтована, в першу чергу, на сервісне обслуговування населення поліцією та необхідність підвищення ступеню участі місцевого населення (в тому числі й окремого громадянина) в забезпеченні безпеки, громадського порядку, а також вирішення місцевих проблем запобігання та протидії злочинності.

Отже, спираючись на проаналізований матеріал, можна з упевненістю стверджувати, що виховний напрям взаємодії поліції з органами місцевого самоврядування разом з профілактичним покликаний зменшити напругу у суспільстві, знизити рівень правопорушень у сфері охорони громадської безпеки та громадського порядку і підвищити їхню стабільність (надійність).

2.2. Механізми взаємодії органів самоврядування з основними напрямками діяльності Національної поліції України

У контексті взаємодії поліції з органами місцевого самоврядування дуже важливим моментом, на нашу думку, є визначення напрямів їхньої взаємодії. Аналіз функцій кожної із взаємодіючих сторін дозволяє виділити декілька напрямів, за якими може відбуватися така взаємодія. Основними серед них, на наш погляд, є нормотворчий, правоохоронний, виховний, інформаційний та інші напрями.

Наступний напрям взаємодії поліції та органів місцевого самоврядування має виховний характер. Сутність цього напрямку полягає у вихованні у громадян поваги до закону. Вони повинні усвідомлювати, що організація та здійснення своєї поведінки згідно з вимогами норм права є не тільки необхідною, а й корисною для них самих. Враховуючи, на жаль, досить низький рівень правової культури та правосвідомості населення нашої держави, кожна управлінська дія, кожне рішення, зокрема в сфері забезпечення громадської безпеки та громадського порядку, мають нести у собі виховний вплив задля того, щоб люди усвідомлювали цінність права і життєво необхідну потребу у дотриманні його положень.

Часто відбувається так, що питання, які мають вирішуватись тільки органами місцевого самоврядування, віддаються під компетенцію державної адміністрації. А ось самоврядуванню за допомогою безлічі норм, інструкцій, постанов виконавчої влади нав'язуються ресурсозатратні та неприбуткові об'єкти та зобов'язання, що їх потрібно утримувати, при цьому без належної фінансової та матеріальної бази. Також, порівнявши вищезгадані закони «Про місцеві державні адміністрації» та «Про місцеве самоврядування» не важко помітити, що галузь соціально-економічного розвитку теж є юрисдикцією обох органів [4].

Один досить вагомий напрям взаємодії – інформаційний. Він має на меті підтримку єдиного інформаційного поля як між взаємодіючими сторонами, так і між взаємодіючими сторонами та громадськістю. Чинними законами та підзаконними нормативно-правовими актами закріплюються права кожної зі сторін отримувати необхідну для здійснення їхніх функцій інформацію як одна від одної, так і від інших суб'єктів суспільних відносин.

Наступним напрямом взаємодії поліції та органів місцевого самоврядування є правоохоронний напрям, що становить складне явище організаційно-правового характеру, у межах якого складається декілька різновидів правовідносин, що мають різну функціональну спрямованість. У зв'язку із цим, вважаємо, що всередині правоохоронного напрямку слід виділяти

ще декілька його частин, а саме: попереджувальний (або профілактичний), безпосередньо охоронний та правозастосовний.

Основна частина нормотворчого напрямку взаємодії поліції та органів місцевого самоврядування реалізується у межах підзаконної адміністративної нормотворчості, оскільки і поліція, і органи місцевого самоврядування наділені правом підзаконної нормотворчості, у межах якої вони можуть приймати спільні нормативно-правові акти щодо забезпечення на відповідній території громадської безпеки та громадського порядку.

Наступним, найважливішим, видом правоохоронного напрямку взаємодії є спільна охоронна діяльність. Враховуючи природу та призначення взаємодіючих сторін, необхідно зауважити, що їхні методи, способи та заходи реалізації такої діяльності у сфері забезпечення громадської безпеки та громадського порядку суттєво різняться. Аналіз чинного законодавства дозволяє виділити ряд аспектів, на підставі яких можна говорити про взаємодію поліції та органи місцевого самоврядування під час здійснення охоронної діяльності.

По-перше, взаємодія цих органів щодо охорони громадського порядку відбувається під час проведення масових заходів, дозвіл на які видають останні. Так, згідно із Законом «Про місцеве самоврядування в Україні», до компетенції виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належить вирішення відповідно до закону питань про проведення зборів, мітингів, маніфестацій і демонстрацій, спортивних, видовищних та інших масових заходів; здійснення контролю за забезпеченням під час їхнього проведення громадського порядку [33]. У свою чергу, поліція повинна вживати заходів із забезпечення публічної безпеки і порядку на вулицях, площах, у парках, скверах, на стадіонах, вокзалах, в аеропортах, морських та річкових портах, інших публічних місцях (у тому числі безпосередньо під час проведення зазначених вище заходів) [35].

По-друге, піклуючись про громадську безпеку, органи місцевої влади визначають території, на яких можуть проводитися потенційно небезпечні заходи в умовах присутності цивільного населення за участю особового складу

правоохоронних органів з використанням озброєння і військової техніки, а також погоджують плани проведення цих заходів [19].

По-третє, під час проведення поліцією заходів, спрямованих на попередження та припинення злочинів, а також під час переслідування осіб, які підозрюються у скоєнні певних злочинів, органи місцевої влади, виконуючи передбачений законом обов'язок сприяти діяльності правоохоронним органам, повинні забезпечити цим працівникам безперешкодний доступ на територію приміщень, що належать органам місцевої влади чи знаходяться у їхньому віданні [28].

По-четверте, вони забезпечують здійснення спільних заходів щодо забезпечення громадської безпеки та громадського порядку на територіях та об'єктах, які постраждали внаслідок стихійного лиха, техногенної катастрофи, екологічного забруднення [16].

У разі стихійного лиха, аварій, катастроф, епідемій, пожеж, інших надзвичайних подій органи місцевої влади оголошують зони надзвичайної ситуації; здійснюють передбачені законодавством заходи, пов'язані з підтриманням у них громадського порядку, врятуванням життя людей, захистом їхнього здоров'я і прав, збереженням матеріальних цінностей [2].

За наявності вагомих підстав (наприклад, для забезпечення публічної безпеки і порядку, охорони життя і здоров'я людей, для збереження та фіксації слідів правопорушення тощо) поліцейський може вимагати від особи (осіб) залишити визначене місце на певний строк або заборонити чи обмежити особам доступ до визначеної території або об'єктів [5].

Враховуючи викладене, можна зробити висновок, що чинним законодавством передбачено достатньо випадків, за яких відбувається взаємодія поліції та органи місцевого самоврядування під час здійснення охоронної діяльності.

Ще одним видом правоохоронного напряму взаємодії поліції та органи місцевого самоврядування є правозастосовна діяльність. Взаємодія під час правозастосування може реалізовуватися на підставі як правомірної, так і

протиправної поведінки. Так, наприклад, законодавством, що регулює діяльність органів місцевої влади, передбачається можливість розглядати справи про адміністративні правопорушення, віднесені до їхнього відання [3]. Якщо ж діяння (чи бездіяльність), що містить протиправні ознаки, знаходиться поза межами компетенції органів місцевої влади і не може бути розглянуте в межах їхньої компетенції, то вони мають право звернутися до інших (компетентних) державних органів.

Тобто, якщо особа відмовляється добровільно виконувати рішення органів місцевої влади чи іншим чином порушує установлений правопорядок, то відповідні посадові особи зазначених органів можуть подати до поліції звернення щодо вжиття до цієї особи відповідних заходів аж до примусу. Поліція, у свою чергу, зобов'язана провести за зверненням відповідну роботу та поінформувати про її результати посадовця, який подав звернення.

Наступний напрям взаємодії поліції та «місцевих органів» має виховний характер. Сутність цього напрямку полягає у вихованні у громадян поваги до закону. Вони повинні усвідомлювати, що організація та здійснення своєї поведінки згідно з вимогами норм права є не тільки необхідною, а й корисною для них самих. Враховуючи, на жаль, досить низький рівень правової культури та правосвідомості населення нашої держави, кожна управлінська дія, кожне рішення, зокрема в сфері забезпечення громадської безпеки та громадського порядку, мають нести у собі виховний вплив задля того, щоб люди усвідомлювали цінність права і життєво необхідну потребу у дотриманні його положень.

Отже, спираючись на проаналізований матеріал, можна з упевненістю стверджувати, що виховний напрям взаємодії поліції з органами місцевого самоврядування разом з профілактичним покликаний зменшити напругу у суспільстві, знизити рівень правопорушень у сфері охорони громадської безпеки та громадського порядку і підвищити їхню стабільність (надійність).

Ще один досить вагомий напрям взаємодії – інформаційний. Він має на меті підтримку єдиного інформаційного поля як між взаємодіючими сторонами,

так і між взаємодіючими сторонами та громадськістю. Чинними законами та підзаконними нормативно-правовими актами закріплюються права кожної зі сторін отримувати необхідну для здійснення їхніх функцій інформацію як одна від одної, так і від інших суб'єктів суспільних відносин.

Питання взаємовідносин органів місцевого самоврядування з Національною поліцією врегульовано і Законом України «Про Національну поліцію України». Так, відповідно до Закону поліція забезпечує постійне інформування органів місцевого самоврядування про свою діяльність у сфері охорони та захисту прав і свобод людини, протидії злочинності, забезпечення публічної безпеки і порядку. Взаємодія органів Національної поліції та місцевого самоврядування у сфері протидії злочинності виражається і в тому, що керівники територіальних органів поліції повинні не менше одного разу на два місяці проводити відкриті зустрічі з представниками органів місцевого самоврядування на рівні областей, районів, міст та сіл із метою налагодження ефективної співпраці між поліцією та органами місцевого самоврядування і населенням [44].

Взаємодія поліції з громадськістю здійснюється відповідно до пріоритетних напрямків, які передбачені такими основними міжнародними нормативно-правовими актами, як Декларація про поліцію та

Європейський кодекс поліцейської етики [28; 29]. Ці документи рекомендують державам організувати діяльність своєї поліції відповідно до професійних стандартів взаємодії підрозділів поліції з громадськістю та передбачають, що:

- діяльність поліції перебуває в тісному контакті з громадськістю, і ефективність діяльності поліції залежить від публічної підтримки;
- поліцейські організації, окрім забезпечення правопорядку, виконують соціальні, а також сервісні функції в суспільстві;
- довіра населення до поліції тісно пов'язана з їх ставленням до громадськості, зокрема їх повагою до людської гідності та основоположних прав і свобод особи;

– поліція повинна бути організована в такий спосіб, щоб сприяти хорошим зв'язкам поліції з громадськістю;

– поліцейські організації повинні бути готові надати об'єктивну інформацію про свою діяльність громадськості без розкриття конфіденційної інформації.

Інформування громадськості про стан правопорядку, заходи, які вживаються щодо попередження правопорушень, покладається на керівників територіальних органів поліції. Із цією метою керівники територіальних органів поліції періодично проводять особисті зустрічі, прес-конференції, а також використовують мережі Інтернет для оперативного поширення інформації про діяльність органів поліції, в тому числі й у сфері боротьби зі злочинністю та профілактики правопорушень тощо.

Відповідно до Конституції України громадян України мають право створювати в установленому Законом порядку громадські об'єднання для участі в охороні громадського порядку і державного кордону, сприяння органам місцевого самоврядування, правоохоронним органам, Державній прикордонній службі України та органам виконавчої влади, а також посадовим особам у запобіганні та припиненні адміністративних правопорушень і злочинів, захисті життя та здоров'я громадян, інтересів суспільства і держави від протиправних посягань, а також у рятуванні людей і майна під час стихійного лиха та інших надзвичайних обставин [10]. Громадські формування з охорони громадського порядку і державного кордону надають допомогу органам Національної поліції в забезпеченні запобігання адміністративним проступкам і злочинам; інформують органи Національної поліції про вчинені або ті, що готуються, злочини, місця концентрації злочинних угруповань; сприяють органам Національної поліції у виявленні і розкритті злочинів, розшуку осіб, які їх вчинили, захисті інтересів держави, підприємств, установ, організацій, громадян від злочинних посягань [31].

Вивчення вітчизняного досвіду щодо взаємодії поліції з органами місцевого самоврядування за результатом аналізу чинних нормативно-правових

актів дає підстави зробити висновок, що діяльність правоохоронних органів, зокрема поліції та органів місцевого самоврядування відбувається на засадах співпраці та взаємодії. До напрямів їхньої взаємодії можна віднести такі: нормотворчий, правоохоронний, правозастосовчий, виховний, інформаційний, матеріально-технічне забезпечення.

Підсумовуючи вищевикладене, зазначаємо, що успішна організація діяльності щодо запобігання злочинності поліцією залежить не лише від чіткого правового регулювання всіх видів і форм запобігання, а й від ефективної взаємодії всіх підрозділів поліції з іншими суб'єктами протидії злочинності. Під час здійснення своєї діяльності щодо протидії злочинності структурні підрозділи Національної поліції України взаємодіють у різноманітних формах з органами державної влади, органами місцевого самоврядування, а також громадськістю, на які в силу чинного законодавства покладено окремі функції щодо правопорядку.

Проте в процесі практичної реалізації такої взаємодії виникає ряд проблем, пов'язаних із недосконалістю правового регулювання взаємовідносин органів державної влади, органів місцевого самоврядування та громадськості з поліцією. Так, чинне законодавство, наприклад, не встановлює вичерпного переліку форм та напрямків взаємодії поліції з зазначеними суб'єктами порушення громадського порядку; взагалі не містить норм щодо регулювання основних форм співпраці окремих громадян з поліцією.

2.3. Порівняльний аналіз діяльності органів місцевого самоврядування з органами поліції у сфері забезпечення громадського порядку в Україні та в інших країнах світу

Взаємодія поліції з громадськістю здійснюється відповідно до пріоритетних напрямків, які передбачені такими основними міжнародними нормативно-правовими актами, як Декларація про поліцію та

Європейський кодекс поліцейської етики [38; 39]. Ці документи рекомендують державам організувати діяльність своєї поліції відповідно до професійних стандартів взаємодії підрозділів поліції з громадськістю та передбачають, що:

- діяльність поліції перебуває в тісному контакті з громадськістю, і ефективність діяльності поліції залежить від публічної підтримки;
- поліцейські організації, окрім забезпечення правопорядку, виконують соціальні, а також сервісні функції в суспільстві;
- довіра населення до поліції тісно пов'язана з їх ставленням до громадськості, зокрема їх повагою до людської гідності та основоположних прав і свобод особи;
- поліція повинна бути організована в такий спосіб, щоб сприяти хорошим зв'язкам поліції з громадськістю;
- поліцейські організації повинні бути готові надати об'єктивну інформацію про свою діяльність громадськості без розкриття конфіденційної інформації.

Інформування громадськості про стан правопорядку, заходи, які вживаються щодо попередження правопорушень, покладається на керівників територіальних органів поліції. Із цією метою керівники територіальних органів поліції періодично проводять особисті зустрічі, прес-конференції, а також використовують мережі Інтернет для оперативного поширення інформації про діяльність органів поліції, в тому числі й у сфері боротьби зі злочинністю та профілактики правопорушень тощо

На думку О. І. Ульянова, важливим фактором забезпечення стабільності громадського порядку є адміністративна діяльність міліції, тому від її ефективності залежить забезпечення реалізації громадянами своїх конституційних прав. Переконливою є думка про те, що зміцнення гарантій прав громадян у сфері громадського порядку залежить не лише від оновлення законодавства, а й від удосконалення: а) організаційної структури міліції; б)

підвищення кваліфікації співробітників цих органів; в) технічного, матеріального та психологічного забезпечення [49].

Європейська хартія місцевого самоврядування була розроблена за ініціативою діє в рамках Ради Європи, Конгресу місцевих і регіональних влад в середині 1980-х рр. і відкрита для підписання 15 жовтня 1985 р. Європейська хартія місцевого самоврядування є основним міжнародно-правовим актом, який регулює муніципальні відносини в більшості європейських країн. Під місцевим самоврядуванням у ній розуміється «право і реальна здатність органів місцевого самоврядування регламентувати значну частину публічних справ і управляти нею, діючи в рамках закону, під свою відповідальність і в інтересах місцевого населення». У Хартії особливо обмовляється необхідність створення спеціальних органів, що обираються загальним голосуванням, відповідальних за управління суспільними справами, при цьому виконавчі органи є підзвітними їм [50].

Прихильність до даної Хартії європейських держав не означає тотожності їх муніципальних систем. Мова йде про демократичному шляху розвитку в цілому, яка розуміється як децентралізація влади як основоположний ознака організації місцевого самоврядування, яке, як зазначено в Хартії, «становить одну з основ будь-якого демократичного ладу».

Метою Європейської хартії місцевого самоврядування є заповнення відсутності загальноєвропейських нормативів визначення і захисту прав місцевих органів влади. Учасники Хартії зобов'язуються законодавчо закріпити і застосовувати на практиці правові норми, що гарантують політичну, адміністративну і фінансову незалежність місцевої влади [67].

В той же час не можна говорити про те, що національний законодавець повинен сліпо копіювати положення Хартії, це стосується навіть її базових категорій. Саме визначення місцевого самоврядування не повністю відтворено у законодавстві про місцеве самоврядування ряду держав – її учасників.

Хартія складається з трьох частин, що мають самостійне значення. Перша частина містить принципи місцевого самоврядування, що включають в себе такі положення:

- самостійність здійснення місцевих комунальних функцій, що спирається на муніципальну власність, місцеві податки, розпорядження місцевою поліцією і т. д.;
- виборність органів цього рівня шляхом вільного, таємного, рівного, прямого і загального голосування;
- організаційне відокремлення місцевого самоврядування, його органів у системі державного управління;
- певна фінансова автономія;
- відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування перед населенням;
- право приймати власні нормативні акти;
- здійснення контролю представницькими муніципальними органами місцевого самоврядування за виконавчими органами [71].

Крім цих принципів важливою нормою Хартії є надання місцевим органам повних та виключних повноважень, адаптованих до місцевих умов. Також Хартія фіксує обов'язковість чіткої територіальної окресленості меж території місцевого самоврядування, можливість зміни таких меж тільки з урахуванням думки населення, в тому числі і шляхом проведення референдуму.

Паритетні начала у відносинах державних органів та органів місцевого самоврядування щодо передачі державних функцій полягають у їх договірний характер. Незалежність органів місцевого самоврядування у відповідності з вимогами Хартії проявляється у можливості самостійного визначення їх структури. Розвитку прав органів місцевого самоврядування сприяє закріплена в Хартії можливість співробітничати та в межах закону вступати в асоціації з іншими органами місцевого самоврядування для здійснення завдань, що становлять спільний інтерес.

Друга частина Хартії включає положення, що стосуються обсягу тих повноважень, які учасники угоди можуть взяти на себе.

Третя частина Хартії містить норми, які зазвичай включаються в міжнародні конвенції.

Європейська хартія місцевого самоврядування є підставою для внесення змін і доповнень у законодавство держав - членів Ради Європи, накладає на них зобов'язання щодо розвитку і підтримки місцевого самоврядування.

В даний час наявність в країні ефективного місцевого самоврядування, що відповідає міжнародним стандартам, розглядається як найважливіший показник демократизму існуючого державного режиму. Органи місцевого самоврядування, будучи певною протиположністю центральній владі, виникли і розвивалися як найбільш наближені до населення у вирішенні питань життєдіяльності місцевої громади. Спочатку їх формування проходило в умовах обмеженого виборчого права. Згодом у більшості країн існували виборчі обмеження (майновий, освітній ценз, ценз осілості) були або зняті, або знижені.

Хвиля децентралізації, що прокотилася але практично всім європейським країнам з кінця 1970-х до початку 1980-х рр. змусила центральні влади майже повсюдно здійснити перерозподіл повноважень та відповідальності між різними рівнями влади, розширивши сферу компетенції нижніх рівнів, а саме органів місцевого самоврядування.

У ФРН, наприклад, в період з 1965 по 1975 р. землі здійснили адміністративну реформу, в результаті якої значно посилювалися повноваження муніципалітетів, зміцнилася їх фінансова база. У Франції в 1970 р. були внесені доповнення до адміністративного муніципального кодексу 1957 р., які послабили нагляд за муніципалітетами. Слідом за цим були прийняті закони: від 31 грудня 1966 р., який дозволив муніципалітетам створювати свої асоціації (спілки комун); від 16 липня 1971 р., надав громадам право створювати консорціуми; від 31 грудня 1973 р. та від 29 липня 1975 р., зміцнили фінансову базу муніципалітетів; декрети № 64-251 і № 64-252 від 14 березня 1964 р., що

поклали початок створенню регіональних адміністрацій; від 5 липня 1972 р., трансформуваний регіони в інструмент економічної децентралізації.

В Іспанії в прийнятою в 1978 р. Конституції був закріплений принцип місцевого самоврядування. В Італії створення регіонів у 1970 р. спричинило за собою не тільки передачу широких повноважень регіональним органам влади, але і ревізію чинного Закону про муніципалітетах і провінціях 1934 р. та прийняття в 1990 р. нового відповідного закону, який надав муніципалітетам додаткові права у сфері фінансів.

На сучасному етапі розвитку наявність ряду правових, організаційних, фінансових та інших проблем значно уповільнюють процес створення ефективно функціонуючої системи безпеки на місцевому рівні.

Повноцінне місцеве самоврядування немислимо без можливості задоволення потреби населення в належному громадському порядку.

Досвід демократичного розвитку країн, механізм соціального управління яких достатньою мірою децентралізований, свідчить, що їх поліцейські системи мають, як правило, багаторівневу побудову. Муніципальна поліція в зарубіжних країнах створюється владою автономних територіальних утворень, їм підпорядковується, утримується за рахунок місцевого бюджету, функціонує в межах чітко визначеної юрисдикції та виконує завдання з обслуговування населення. Представляючи собою один з елементів в організаційній структурі національних поліцій, муніципальна поліція в повному обсязі вирішує завдання охорони громадського порядку в муніципалітетах. При цьому дублювання поліцейських функцій різних рівнів, як правило, не допускається.

Так, наприклад, місцева поліція США складається з безлічі поліцейських формувань, що відносяться по своїй організації до різних типів.

Є два види місцевої поліції: муніципальна поліція міст і поліцейські служби графств і округів. Роль місцевої поліції дуже значна. Досить сказати, що, порівняно з федеральними поліцейськими агентствами або поліцією штатів, вона найчисленніша. На частку місцевої поліції припадає 90 % всього поліцейського складу країни [56].

В обов'язки місцевої поліції входить:

- забезпечення безпеки особистості;
- попередження і припинення злочинів та адміністративних правопорушень;
- виявлення і розкриття злочинів;
- охорона громадського порядку та забезпечення громадської безпеки;
- захист приватної, державної, муніципальної та інших форм власності;
- надання допомоги фізичним і юридичним особам у захисті їх прав та законних інтересів.

Організаційна структура поліції округів всюди різна, тому що вона залежить від чисельності населення, що проживає на території, що обслуговується. Якщо у великих містах США – в Нью-Йорку, Чикаго, Сан-Франциско, Детройті – в поліцейському департаменті організаційно присутні практично всі традиційні поліцейські служби, то в невеликих містах і округах їх, як правило, три: чергова служба, патрульно-постова і карного розшуку (не рахуючи підрозділів тилового і технічного забезпечення).

Діяльність місцевої поліції спрямовується і фінансується місцевими органами влади, вони ж визначають і чисельний склад поліцейського департаменту.

Безпосереднє керівництво діяльністю поліції здійснює найчастіше шериф.

Виконавчий глава поліцейського органу – комісар, суперінтендант або шеф поліції – зазвичай призначається мером, головою міста або місцевим законодавчим органом. У великих поліцейських департаментах глава вибирається шляхом всенародного голосування або він займає цей пост в результаті службової кар'єри (від патрульного офіцера до сержанта, лейтенанту, капітану і до помічника глави) [51].

Поліція графств і округів виконує функції по контролю за дотриманням федеральних і місцевих законів, розслідує більшість звичайних злочинів і підтримує громадський порядок в рамках своєї юрисдикції. Поліція графства в своїй роботі підпорядковується місцевому органу влади – раді графства.

Організаційно така поліція включає підрозділи поліцейських, які несуть патрульну службу і розслідують незначні злочини і правопорушення, а також забезпечують дорожній контроль на обмежених територіях. Поліцейські функції на території графств і округів часто здійснюють шерифи.

У поліцейській системі США існує історично сформований інститут поліції, який сьогодні не зустрічається в інших країнах. Це – служба шерифів. Служби шерифів в основному здійснюють поліцейську владу в графствах, деяких містах і сільських поселеннях (на відміну від міст і штатів, де діють департаменти поліції).

Як правило, шерифи обираються. Лише в деяких графствах шериф призначається губернатором штату. Найчастіше термін повноважень шерифа – два роки, рідше – три або чотири. При цьому не потрібно, щоб кандидат мав спеціальну кваліфікацію. Особи, які обираються на пост шерифа, нерідко позбавлені досвіду поліцейської роботи. Попереднє навчання поліцейській справі зустрічається не скрізь, хоча в США видається чимало спеціальної поліцейської навчальної літератури, в тому числі для шерифів, а представники цієї служби можуть надходити в поліцейські навчальні заклади.

Шерифи звичайно підрозділяються на три основні категорії:

- шерифи з мінімальними правами відповідають за управління в'язницею, транспортування ув'язнених, забезпечення безпеки суден, вручення повісток до суду, проведення аукціону з продажу закладеної нерухомості або конфіскацію майна за рішенням суду та ін.;

- шерифи з обмеженими правами на додаток до перерахованих вище обов'язків виконують традиційні правоохоронні функції, такі як розслідування злочинів та патрулювання всередині свого округу;

- шерифи, що виконують весь набір правоохоронних функцій незалежно від кордонів округу.

Правовою основою діяльності різних громадських формувань правоохоронної спрямованості є Закон Республіки Білорусь «Про участь

громадян в охороні правопорядку» від 26.06.2003 р. Закон передбачає такі організаційно-правові форми участі громадян в охороні правопорядку:

1) індивідуальна участь (повідомлення органам кримінального переслідування про факти злочинів, що готуються, вчиняються чи які вчинені; інформування про причини та умови, які зумовлюють вчинення злочинів; сприяння правоохоронним органам у профілактиці чи припиненні правопорушень; пропаганда правових знань, що сприяє запобіганню злочинам) (ст. 7);

2) позаштатне співробітництво із правоохоронними органами;

3) участь в об'єднаннях громадян, що сприяють правоохоронним органам в охороні правопорядку (створення без статуту самодіяльних груп з охорони правопорядку за місцем проживання чи знаходження своєї власності) (ст. 9);

4) членство у добровільних дружинах (охорона громадського порядку, життя й здоров'я громадян та їх власності; профілактика та припинення правопорушень; забезпечення безпеки дорожнього руху; охорона громадського порядку у випадках надзвичайних подій; навчання громадян основам безпечної поведінки у громадських місцях й забезпечення безпеки житла, навчання прийомам самозахисту; заходи з охорони державного кордону) (ст. 12) [32].

У даному нормативно-правовому акті найбільше уваги приділено саме роботі та правовому статусу добровільних дружин. Для цього виділено цілу гл. 3. На нашу думку, таке законодавче оформлення видів діяльності громадськості у запобіганні злочинності з акцентуванням на визначених напрямках роботи певним чином впливає на реальну практику реалізації даної запобіжної стратегії.

Як показує сучасний стан залучення громадян до протидії злочинності, у Білорусі найбільш поширеною є саме робота добровільних дружин у різних її проявах. На даний час форми їх роботи та взаємодії з правоохоронними структурами мало чим відрізняються від їх радянських аналогів. Держава намагається максимально розширити географію діяльності дружинників та залучити до їх лав якомога більше членів. Добровільні дружини формуються за

територіально-виробничим принципом. Вони створюються за рішенням органів місцевого самоврядування чи керівництва певних підприємств, вищих навчальних закладів.

У республіці здійснюються спроби запровадження найкращих зразків профілактики злочинності на кшталт проєктів «Neighborhood Watch» (Сусідське спостереження), які широко поширені у США та Великій Британії.

Програма «Сусідський нагляд» у США спрямована на створення сусідських організацій з нагляду за станом громадського порядку на певній території. Такі програми ведуть, як правило, комунальні співробітники поліції (community police officer). Участь співробітників поліції обмежується організацією періодичних спільних заходів.

Програма проводиться за трьома напрямками:

- об'єднання в групи або загони громадян, які проживають в певному районі, для ведення спостереження за підозрілими особами та інформування про це поліції;
- маркування майна шляхом проставлення спеціального номера (наприклад, поштового коду будинку і квартири або ініціалів власника) для полегшення виявлення майна;
- організація відвідувань поліцейськими домовласників і жителів району та надання консультативної допомоги у забезпеченні охороною квартир і будинків.

Формальна сторона участі в програмі «Сусідський нагляд» мінімальна, головне – це бажання сприяти створенню більш безпечних умов життя. Основна діяльність «сусідів» – доведення будь-якої інформації кримінального характеру до відома поліції. Іноді ця діяльність включає створення цивільних дружин з патрулювання території. Сьогодні в США налічується понад 100 тис. таких організацій [86, с. 37].

Аналогічна програма розроблена у Великобританії, де фінансування і контроль над її реалізацією покладено на місцеві органи влади. Програма включає наступні елементи:

1. Рекомендації поліції домовласникам і квартиронаймачам про підвищення безпеки житла, в тому числі про використання дверних замків та інших технічних засобів, про маркування майна.

2. Підготовка анкет та проведення опитувань жителів з приводу виявлення слабких ланок у системі заходів майнової безпеки (запитальники включають пункти про правила поведінки та дотримання безпеки житла).

3. Участь громадськості в роботі комісій з попередження злочинності.

4. Пропаганда заходів програми.

З позиції розгляду міліції як соціального інституту, вдосконалення організаційної структури бачиться у напрямку формування та розвитку міліції як самостійної і ефективно керованої, централізованої служби, здатної до здійснення відомчих повноважень на всіх рівнях державної влади.

У цьому випадку можливі два варіанти організаційної побудови системи МВС:

1) виділення міліції в якості самостійної служби, що знаходиться в підпорядкуванні МВС;

2) утворення муніципальної міліції в рамках системи МВС з подальшою перспективою її підпорядкування місцевим органам виконавчої влади (муніципальна міліція).

До слова, взаємини муніципальної та національної поліції за кордоном будуються на принципах взаємодії та координації, притому, що організаційне підпорядкування тут або істотно обмежене, або виключається повністю.

Отже, в останні роки в США, Канаді, країнах Європи спостерігається тенденція по широкому залученню населення до профілактики та боротьбі зі злочинністю на місцевому рівні. Практично відкрито населення закликається до співпраці з поліцією за допомогою різноманітних програм співпраці.

РОЗДІЛ 3

ФАКТОРИ УДОСКОНАЛЕННЯ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ МАСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ З ОРГАНАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ

3.1. Організаційне забезпечення взаємодії органів місцевого самоврядування з органами національної поліції на прикладі діяльності Відділу координації роботи правоохоронних органів виконавчого комітету Запорізької міської ради

У нашому дослідженні ми показуємо співпрацю органів місцевого самоврядування з органами національної поліції на прикладі діяльності Відділу координації роботи правоохоронних органів виконавчого комітету Запорізької міської ради. Виконавчий комітет керується статутом «Громадське формування з охорони громадського порядку «Янгол охоронець»», яке створене відповідно до Закону України «Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону».

Формування створене як громадське об'єднання на добровільних засадах з метою сприяння органам місцевого самоврядування, правоохоронним органам, органам виконавчої влади, а також посадовим особам у запобіганні та припиненні кримінальних і адміністративних правопорушень, захисті життя та здоров'я громадян, інтересів суспільства і держави від протиправних посягань, а також у рятуванні людей і майна під час стихійного лиха та інших надзвичайних ситуацій.

Правовою основою діяльності формування є Конституція України, Закон України «Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону», інші закони України, акти Президента України і Кабінету Міністрів України, рішення органів місцевого самоврядування з питань охорони громадського порядку, боротьби з кримінальними та адміністративними правопорушеннями, а також статут формування.

Основними завданнями формування є:

1) у сфері охорони громадського порядку:

- надання допомоги органам Національної поліції у забезпеченні громадського порядку і громадської безпеки, запобіганні кримінальним і адміністративним правопорушенням;

- інформування органів та підрозділів Національної поліції про вчинені або ті, що готуються, кримінальні правопорушення, місця зосередження злочинних угруповань;

- сприяння органам Національної поліції у виявленні кримінальних правопорушень, розшуку осіб, які їх вчинили, захисті інтересів держави, підприємств, установ, організацій, громадян від злочинних посягань; участь у забезпеченні безпеки дорожнього руху; боротьбі з дитячою бездоглядністю і правопорушеннями неповнолітніх; боротьбі з наркозлочинністю та незаконним обігом фальсифікованих алкогольних напоїв.

3) у разі виникнення надзвичайних ситуацій:

- надання невідкладної допомоги особам, які потерпіли від нещасних випадків чи правопорушень;

- участь у рятуванні людей і майна, підтриманні громадського порядку.

Для виконання своїх завдань формування та його члени мають право:

1) брати участь у забезпеченні охорони громадського порядку разом з працівниками органів внутрішніх справ, а в сільській місцевості – самостійно шляхом виконання конкретних доручень керівника відповідного органу внутрішніх справ;

2) вживати разом з працівниками органів внутрішніх справ заходів до припинення кримінальних і адміністративних правопорушень;

3) представляти і захищати інтереси своїх членів у державних органах та на підприємствах, в установах, організаціях, навчальних закладах;

4) взаємодіяти з іншими органами громадської самоорганізації, що беруть участь у заходах, спрямованих на: проведення індивідуально-профілактичної

роботи з особами, схильними до вчинення кримінальних і адміністративних правопорушень;

- надання допомоги у запобіганні та припиненні кримінальних правопорушень у сфері економіки, податкового законодавства, а також пияцтвом, наркоманією, порушеннями правил торгівлі та упорядкування території міст, інших населених пунктів;

- охорону природи і пам'яток історії та культури;

- забезпечення безпеки дорожнього руху;

5) вносити до органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності пропозиції щодо запобігання кримінальним і адміністративним правопорушенням, виникненню причин та умов, що сприяють їх вчиненню;

б) підтримувати зв'язки з відповідними громадськими організаціями інших країн з метою обміну досвідом роботи;

7) використовувати під час охорони громадського порядку спеціально підготовлених собак;

8) приймати участь у виявленні порушників законодавства про корупції серед працівників внутрішніх справ, та проводити боротьбу з корупцією у лавах внутрішніх справ.

Формування провадить свою діяльність під контролем органів внутрішніх справ шляхом:

1) спільного з працівниками органів внутрішніх справ виставлення постів на вулицях, майданах, залізничних вокзалах, в аеропортах, морських і річкових портах, у місцях компактного проживання громадян, розташування підприємств, установ, організацій, навчальних закладів;

2) участі в забезпеченні охорони громадського порядку під час проведення масових заходів, погоджених у випадках, передбачених законом, з виконавчими органами місцевих рад;

3) взяття участі у здійсненні заходів правоохоронних органів, спрямованих на боротьбу з окремими видами правопорушень.

До складу формування приймаються громадяни України, які досягли 18-річного віку, виявили бажання брати участь у зміцненні правопорядку та здатні за своїми діловими, моральними якостями і станом здоров'я виконувати на добровільних засадах взяті на себе зобов'язання.

Члени формування можуть брати участь у забезпеченні правопорядку за місцем реєстрації формування після проходження відповідної правової і спеціальної підготовки в органах Національної поліції та одержання в органі місцевого самоврядування посвідчення, нарукавної пов'язки члена формування, шильді, браслета та особистого номеру.

Не можуть бути членами формування особи, які порушують громадський порядок, особи, судимість з яких не знята або не погашена в установленому законом порядку, раніше засуджені за умисні злочини, хворі на хронічний алкоголізм або наркоманію, визнані в судовому порядку недієздатними чи обмежено дієздатними та інші особи у випадках, передбачених законами України.

Члени формування зобов'язані:

1) брати активну участь в охороні громадського порядку, припиненні кримінальних і адміністративних правопорушень та запобіганні їм;

2) під час виконання обов'язків з охорони громадського порядку мати особисте посвідчення та нарукавну пов'язку члена формування за зразками, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 20.12.2000р. № 1872;

3) доставляти до органу внутрішніх справ, штабу формування або громадського пункту охорони порядку, приміщення виконавчого комітету органа місцевого самоврядування осіб, які вчинили адміністративні правопорушення, з метою його припинення (якщо вичерпано інші заходи впливу), встановлення особи порушника, складення протоколу про адміністративне правопорушення у разі неможливості скласти його на місці вчинення правопорушення (якщо складення протоколу є обов'язковим);

4) надавати у межах наданих їм прав допомогу народним депутатам України, представникам органів державної влади та органів місцевого самоврядування у їх законній діяльності, якщо в цьому їм чиниться протидія або загрожує небезпека з боку правопорушників.

Члени формування під час виконання своїх обов'язків з охорони громадського порядку після обов'язкового пред'явлення посвідчення члена формування мають право:

1) вимагати від громадян додержання правопорядку, припинення кримінальних і адміністративних правопорушень;

2) у разі виникнення підозри у вчиненні кримінальних і адміністративних правопорушень перевіряти у громадян документи, що посвідчують їх особу;

3) разом з працівниками органів внутрішніх справ затримувати і доставляти до органу внутрішніх справ, штабу формування або громадського пункту охорони порядку осіб, які виявили злісну непокору законним вимогам члена формування і не виконують вимог щодо припинення адміністративного правопорушення;

4) складати протоколи про адміністративні правопорушення;

5) входити до клубів, кінотеатрів, стадіонів, інших громадських місць і приміщень за згодою власника чи уповноваженого ним органу для переслідування правопорушника, який переховується, або припинення кримінальних чи адміністративних правопорушень;

7) у невідкладних випадках використовувати транспортні засоби, що належать підприємствам, установам, організаціям або громадянам (за їх згодою), крім транспортних засобів дипломатичних, консульських та інших представництв іноземних держав, міжнародних організацій, транспортних засобів спеціального призначення, для доставлення до лікувальних закладів осіб, що перебувають у безпорадному стані, а також осіб, які потерпіли від нещасних випадків або правопорушень і потребують термінової медичної допомоги;

8) у разі порушення водіями Правил дорожнього руху, створення реальної загрози життю або здоров'ю громадян вживати заходів до припинення цього правопорушення, здійснювати перевірку документів у водіїв на право користування та керування транспортними засобами, а також не допускати осіб, які не мають документів або перебувають у стані сп'яніння, до подальшого керування транспортними засобами;

9) під час виконання обов'язків члена формування використовувати за власним бажанням свій або інший приватний транспортний засіб за згодою власника або особи, у володінні якої він перебуває;

11) застосовувати в установленому порядку заходи фізичного впливу, спеціальні засоби індивідуального захисту та самооборони.

Члени формування під час спільного з працівниками органів Національної поліції виконання покладених на них завдань з охорони громадського порядку мають право застосовувати заходи фізичного впливу, спеціальні засоби індивідуального захисту та самооборони, заряджені речовинами сльозоточивої, дратівної дії, або травматичними набоями у випадках і порядку, передбачених законом.

Про намір застосувати силу і спеціальні засоби члени формування повинні попередити осіб, проти яких він здійснюватиметься (якщо це можливо в ситуації, що склалася). Без попередження фізична сила і спеціальні засоби можуть застосовуватися, якщо виникла безпосередня загроза життю або здоров'ю члена формування, іншого громадянина, працівника органів внутрішніх справ.

Не дозволяється застосування заходів фізичного впливу і спеціальних засобів до жінок з явними ознаками вагітності, осіб похилого віку або з явними ознаками інвалідності та малолітніх, крім випадків вчинення ними групового нападу, що загрожує життю і здоров'ю людей, членів формування, працівників органів Національної поліції, або збройного нападу чи збройного опору.

У разі неможливості уникнути застосування заходів фізичного впливу або спеціальних засобів члени формування не можуть перевищувати міри,

необхідної для припинення правопорушення, а також зобов'язані звести до мінімуму можливість заподіяння шкоди здоров'ю правопорушника та інших громадян. У разі заподіяння такої шкоди члени формування забезпечують надання допомоги потерпілим у найкоротший термін.

Про поранення або смерть правопорушника, що сталися внаслідок застосування заходів фізичного впливу і спеціальних засобів, члени формування повинні негайно сповістити відповідні органи Національної поліції і прокуратури.

Перевищення повноважень із застосуванням сили, а також спеціальних засобів тягне за собою відповідальність згідно із законом.

Члени формування, які мають дозвіл органу Національної поліції на придбання, зберігання і застосування спеціальних засобів самооборони, заряджених речовинами сльозочивої, дратівної дії, або травматичними набоями, вправі під час виконання своїх обов'язків разом з працівниками органів внутрішніх справ застосовувати власні або видані їм спеціальні засоби для:

1) самозахисту і захисту громадян від нападу та інших дій, що створюють загрозу їх життю або здоров'ю;

2) припинення групових порушень громадського порядку;

3) відбиття нападу на будівлі, приміщення державних і громадських організацій, підприємств, установ, транспортні засоби, а також громадян та їх особисту власність;

4) затримання і доставлення до органу Національної поліції, громадського, пункту охорони порядку осіб, які вчинили кримінальні чи адміністративні правопорушення, продовжують заподіювати шкоду оточуючим громадянам або чинять опір;

5) припинення в разі потреби опору працівникам Національної поліції справ, іншим особам, які виконують службові або громадські обов'язки з охорони громадського порядку та боротьби з кримінальними правопорушеннями.

Членам формування забороняється під час виконання своїх обов'язків з охорони громадського порядку використовувати холодну та вогнепальну зброю, в тому числі мисливську, яка згідно із законодавством перебуває в їх особистому користуванні.

3.2. Основні фактори удосконалення взаємодії органів місцевого самоврядування з органами національної поліції

Забезпечення реальної відповідальності органів місцевого самоврядування за реалізацію закріплених за ними повноважень може бути здійснене в разі дотримання таких умов:

- визначення на рівні держави і закріплення в Законі про місцеве самоврядування з розкриттям їх змісту основних принципів побудови системи місцевого самоврядування в Україні. Вони мають стати основою для розмежування повноважень місцевого самоврядування (так званих суверенних повноважень) та повноважень органів державної влади у сфері місцевого самоврядування (так званих державних інтересів на рівні місцевого самоврядування);

- дотримання принципів Європейської хартії місцевого самоврядування українським законодавцем, який повинен закріпити норми. Відповідно до цих норм суверенні повноваження реалізуються органами місцевого самоврядування «під власну відповідальність», за реалізацію ж переданих державою повноважень має настати солідарна відповідальність і органу самоврядування, і державної інституції, повноваження якої отримав для виконання орган місцевого самоврядування через процедуру делегування чи передачі;

- не лише декларування, а й реальна відповідальність системи місцевого самоврядування за реалізацію покладених на нього повноважень. Вона може виникнути лише тоді, коли на державу буде покладено таку саму відповідальність щодо органів місцевого самоврядування. Зокрема, в Німеччині

щодо цього діє таке правило: при постановці завдань перед громадами держава несе відповідальність за їх фінансування. У разі ж недостатності фінансування чи його відсутності громади мають право звертатися до земельних конституційних судів [51];

- вирішення питання відповідальності, що зумовлює і необхідність визначення об'єктів комунальної власності, розпорядження якою з боку органів місцевого самоврядування не повинно здійснюватися на шкоду територіальній громаді і державі. Це пояснюється тим, що добровільність дії Рад (через надання згоди) щодо отримання об'єктів державної власності, будучи позитивним моментом прийнятого в 1998 р. закону [190], вже була неспроможна зупинити занепад соціальної інфраструктури у селах, селищах та невеликих містах, який розпочався ще в 1991 р. [35].

Процесі практичної реалізації такої взаємодії виникає ряд проблем, пов'язаних із недосконалістю правового регулювання взаємовідносин органів державної влади, органів місцевого самоврядування та громадськості з поліцією. Так, чинне законодавство, наприклад, не встановлює вичерпного переліку форм та напрямків взаємодії поліції з зазначеними суб'єктами запобігання злочинності; взагалі не містить норм щодо регулювання порядку та основних форм співпраці окремих громадян з поліцією.

З метою якісного реформування правоохоронної системи в Україні та підвищення ефективності діяльності поліції у сфері протидії злочинності на сучасному етапі дуже важливою є співпраця з громадськістю (населенням), удосконалення дій громадських формувань з охорони публічного порядку, участь поліції у вирішенні проблем певної території, в межах якої мешкає громада. Адже вдосконалення взаємодії поліції з населенням на партнерських засадах є необхідною умовою існування довіри громадян до правоохоронних органів зокрема та до органів державної влади в цілому.

З метою сприяння органам внутрішніх справ у забезпеченні охорони громадського порядку, проведенні профілактичної роботи і розкритті злочинів доцільним вбачається:

- розгляд головами районних, сільських, селищних адміністрацій питання щодо створення оперативних груп по охороні громадського порядку, профілактиці правопорушень і боротьбі зі злочинністю в сільській місцевості;

- розроблення Управліннями внутрішніх справ областей Інструкції по організації роботи спеціальних оперативних груп, забезпечення оперативного керівництва їхньою діяльністю і навчання формам і методам участі в охороні громадського порядку і боротьби зі злочинністю.

Брак дієвого законодавчого забезпечення діяльності громадськості у запобіганні злочинності перешкоджає її ефективності. Стосовно відсутності відповідної організаційно-правової структури діяльності громадськості у сфері запобігання злочинності слід відмітити таке. Необхідною умовою успішності діяльності із запобігання злочинності є налагоджена співпраця між органами влади, місцевого самоврядування, правоохоронними органами та громадськістю. Разом із тим, як свідчить практика, на даний час відсутня належна державна підтримка діяльності громадськості. Органами влади та місцевого самоврядування приділяється незначна увага створенню умов для успішної роботи громадських формувань правоохоронної спрямованості, які вже діють, не говорячи про пропаганду такої участі та залучення нових членів із числа активних громадян. На низькому рівні знаходиться організація правової освіти членів громадських об'єднань та навчання їх формам і методам боротьби зі злочинністю. Залишає бажати кращого й матеріально-технічне забезпечення такої діяльності, що, звісно, заважає залученню нових членів до громадських формувань правоохоронної спрямованості.

На підставі викладеного варто зазначити, що на сьогодні вкрай актуальною залишається проблема покращення взаємодії правоохоронних органів із громадськістю у запобіганні злочинності. Вона потребує подальшої розробки нових форм і методів взаємодії шляхом використання позитивного зарубіжного досвіду такої діяльності.

Отже, спираючись на проаналізований матеріал, можна з упевненістю стверджувати, що виховний напрям взаємодії поліції з органами

самоврядування разом з профілактичним покликані зменшити напругу у суспільстві, знизити рівень правопорушень у сфері охорони громадської безпеки та громадського порядку і підвищити їхню стабільність (надійність).

ВИСНОВКИ

Досліджуючи питання про удосконалення діяльності правоохоронних органів в Україні у сфері забезпечення громадського порядку в сільській місцевості робимо висновки:

- вивчення вітчизняного досвіду щодо взаємодії поліції з органами місцевого самоврядування за результатом аналізу чинних нормативно-правових актів дає підстави зробити висновок, що діяльність правоохоронних органів, зокрема поліції та органів місцевого самоврядування відбувається на засадах співпраці та взаємодії. До напрямів їхньої взаємодії можна віднести такі: нормотворчий, правоохоронний, правозастосовчий, виховний, інформаційний, матеріально-технічне забезпечення.

- проблема модернізації сучасної системи місцевого самоврядування в Україні набуває нового концептуального змісту. Її розв'язання сприятиме вирішенню важливих для населення питань у межах регіону.

- формування та побудова високоефективної роботи поліції та місцевого самоврядування передбачає постійне висування нових задач та прийняття нових нормативно-правових актів, що визначають обсяг функцій і характер завдань, що виконуються на різних рівнях управління системи правоохоронних органів;

- з метою ефективного вирішення поставлених перед поліцією та органами самоврядування соціально значущих завдань, пов'язаних із захистом прав та інтересів осіб і населення, забезпеченням їх безпеки, потрібно внести поправки до чинних нормативно-правових актів, що регулюють діяльність органів внутрішніх справ, у частині розширення повноважень поліції з надання допомоги громадянам (в рамках своєї компетенції).

- удосконалення організації та функціонування місцевого самоврядування в Україні вимагає певного коригування засадничих положень, визначених Конституцією та законами України. Адже вітчизняна суспільно-політична і соціально-економічна практика досить часто виявляє прогалини і суперечності нормативної моделі. Внаслідок цього не повною мірою реалізується потенціал

самоврядування як раціонального засобу участі населення у вирішенні питань місцевого значення.

- як свідчить практика, на даний час на низькому рівні знаходиться організація правової освіти членів громадських об'єднань та навчання їх формам і методам боротьби зі злочинністю. Залишає бажати кращого й матеріально-технічне забезпечення такої діяльності, що, звісно, заважає залученню нових членів до громадських формувань правоохоронної спрямованості.

- з метою якісного реформування правоохоронної системи в Україні та підвищення ефективності діяльності поліції у сфері протидії злочинності на сучасному етапі дуже важливою є співпраця з громадськістю (населенням), удосконалення дій громадських формувань з охорони публічного порядку, участь поліції у вирішенні проблем певної території, в межах якої мешкає громада.

- з метою якісного реформування правоохоронної системи в Україні та підвищення ефективності діяльності поліції у сфері громадського порядку на сучасному етапі дуже важливою є співпраця з органами самоврядування, удосконалення дій громадських формувань з охорони публічного порядку, участь поліції у вирішенні проблем певної території, в межах якої мешкає громада. Адже вдосконалення взаємодії поліції з населенням на партнерських засадах є необхідною умовою існування довіри громадян до правоохоронних органів зокрема та до органів державної влади в цілому.

- успішна організація діяльності щодо запобігання злочинності поліцією залежить не лише від чіткого правового регулювання всіх видів і форм запобігання, а й від ефективної взаємодії всіх підрозділів поліції з іншими суб'єктами протидії злочинності. Під час здійснення своєї діяльності щодо протидії злочинності структурні підрозділи Національної поліції України взаємодіють у різноманітних формах з органами державної влади, органами місцевого самоврядування, а також громадськістю, на які в силу чинного законодавства покладено окремі функції щодо правопорядку.

Проте в процесі практичної реалізації такої взаємодії виникає ряд проблем, пов'язаних із недосконалістю правового регулювання взаємовідносин органів державної влади, органів місцевого самоврядування та громадськості з поліцією. Так, чинне законодавство, наприклад, не встановлює вичерпного переліку форм та напрямків взаємодії поліції з зазначеними суб'єктами порушення громадського порядку; взагалі не містить норм щодо регулювання основних форм співпраці окремих громадян з поліцією.

Таким чином, на підставі викладеного варто зазначити, що на сьогодні вкрай актуальною залишається проблема покращення взаємодії правоохоронних органів із громадськістю у запобіганні злочинності. Вона потребує подальшої розробки нових форм і методів взаємодії шляхом використання позитивного зарубіжного досвіду такої діяльності.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Актуальні проблеми становлення та розвитку місцевого самоврядування в Україні / [В. О. Антоненко, В. В. Кравченко, О. В. Батанок та ін.]. Київ. 2007.
2. Астапова Т. О. Споживацька модель діяльності органів місцевого самоврядування. *Теорія та практика державного управління* : зб. наук. пр. – Вип. 1 (16). Харків. Вид-во ХарРІ НАДУ «Магістр», 2007. С. 250-257.
3. Ачкасов В. А. Опыт местного самоуправления на Западе . *Правоведение*. 1998. № 4. С. 43-48.
4. Астапова Т. О. Адаптація зарубіжного досвіду реформування діяльності органів місцевого самоврядування в Україні : автореф. дис. канд. наук з держ. упр. : 25.00.04 / Астапова Тетяна Олександрівна ; Харк. регіон. ін-т держ. упр. НАДУ при Президентіві України. Х., 2010. 20 с.
5. Вольфович Р. Системы местного самоуправления в зарубежных странах. *Местное самоуправление: проблемы и перспективы* ; под ред. М. Б. Горного. Санкт-Петербург, 1997. С. 70-72.
6. Вахович // *Наук. вісн. Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки* : наук. журн. 2009. 31.
7. Водолазкий В. Експертні методи аналізу ефективності PR-діяльності муніципальних органів місцевого самоврядування. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг*. 2002. С. 103-116.
8. Водолазкий В. Формування системи зв'язків з громадськістю в органах місцевого самоврядування (соціальний аналіз моделей) : автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. / Київ. 2003.
9. Впровадження систем управління якістю при наданні муніципальних послуг у відповідності до вимог ISO 9001: 2008: існуючі практики та напрями удосконалення: анонс публікації / ПРООН/МПВСР [Електронний ресурс]. – URL : <http://msdp.undp.org.ua/data/publications/Publication3.pdf>

10. Гайєк Ф. А. Право, законодавство і свобода. Нове визначення ліберальних принципів справедливості і політичної економії / Ф. А. Гайєк. Київ. 2000. Т. I–III. 448 с.

11. Гапонюк М. А. Окремі аспекти боргової політики органів місцевого самоврядування [Електронний ресурс] / ДВНЗ «КНЕУ ім. Вадима Гетьмана». 2010. URL : <http://ir.kneu.kiev.ua:8080/handle/2010/364>

12. Гірняк М. В. Європейська хартія місцевого самоврядування в Україні: питання реалізації та контролю / Укр. асоц. місц. та регіон. влад, Укр. акад. друкарства, Львів. міська рада. Львів. 2004. 58 с.

13. Гураль П. Еволюція систем (моделей) місцевого самоврядування та їх особливості. *Вісн. Львів. ун-ту*. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2012. 200 с.

14. Демченко І. Система джерел європейських правових стандартів місцевого самоврядування. *Вісн. Харк. нац. ун-ту ім. В. Н. Каразіна*. 2011. № 10. С. 386-390.

15. Демченко І. Стан імплементації європейських правових стандартів місцевого самоврядування в Україні. *Вісн. Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого*. 2011. С. 149-157.

16. Дергачева К. Концепція сталого розвитку у науково-практичному вимірі [Електронний ресурс] / Укр. центр політ. менеджменту. URL: <http://www.politik.org.ua/vid/magcontent.php3?m=1&n=29&c=454>.

17. Державна служба в цифрах 2014 : інформ. вид. Нац. агентство України з питань держ. служби. URL: http://issuu.com/3903535/docs/derzhavna_sluzhba_v_tsyfrakh_2014/1?e=11477010/7438674

18. Голуб М.В. Взаємодія поліції та населення як обов'язкова умова забезпечення належного стану публічного порядку в сучасних умовах права. 2016. № 2. С. 30-33. URL: http://nbuv.gov.ua/jpdf/FP_index.htm_2016_2_7.pdf.

19. Гордєєв О. К. Забезпечення сталого місцевого розвитку: підходи, принципи, складові *Державне будівництво*. 2012. № 2. URL : <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/db/2012-2/index.html>.

20. Державне будівництво і місцеве самоврядування : підручник для студентів вищих навчальних закладів. Харків. Право, 2005. 256 с.

21. Декларація про поліцію : резолюція Парламентської асамблеї Ради Європи № 690 (1979) від 8 травня 1979 року URL : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_803.

22. Енциклопедія державного управління : у 8 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України ; наук.-ред. колегія : Ю. В. Ковбасюк (гол.) та ін. Харків : Видво ХарПІ НАДУ «Магістр», 2011. 407 с.

23. Європейська хартія місцевого самоврядування URL : <http://zakon1.rada.gov.ua>.

24. Європейський кодекс поліцейської етики : Рекомендація Rec (2001) 10 Комітету Міністрів державам-учасницям Ради Європи від 19 вересня 2001 року. URL : <http://pravo.org.ua/files/Criminal%20justice/rec1.pdf>.

25. Забезпечення системного підходу до реформування адміністративно-територіального устрою URL : http://www.niss.gov.ua/public/File/2015_analit/reformaATU.pdf

26. Закон України «Про Національну поліцію» : наук.-практ. комент. / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, доц. В.В. Сокурєнка ; О.І. Безпалова, К.Ю. Мельник, О.О. Юхно та ін. ; передм. В.В. Сокурєнка. Харків. 2016. 408 с.

27. Кампо В. М. Європейська модель місцевого самоврядування: проблеми і перспективи її реалізації в Україні. *Українсько-європейський журнал міжнародного і порівняльного права*. 2001. Т. 1. Вип. С. 71-94.

28. Качмарський Є. І. Пошук ефективної моделі місцевого самоврядування для України: теорія і практика // Дні науки філософського факультету 2008 : міжнародна наук. конф. (16-17 квітня 2008 р.) : матеріали доп. та вист. / Харків. ФІНН, 2012. 496 с.

29. Мамонова В. В. Планування розвитку територій : опорний конспект лекцій / В. В. Мамонова. Харків: Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2007. 52 с.

30. Наумкіна С. Європейська система місцевого самоврядування та її креативне втілення в сучасній Україні. *Освіта регіону. Політологія. Психологія. Комунікації*. 2013. № 2. URL : <http://www.social-science.com.ua>.
31. Лис Б. А. Місцеве самоврядування: сучасний стан та перспективи розвитку URL : http://www.rusnauka.com/7_NMIW_2009/Economics/42124.doc.htm
32. Про Національну поліцію : Закон України від 2 липня 2015 р. № 58-VIII // Відомості Верховної Ради України. 2015. № 40-41. Ст. 379.
33. Про Кабінет Міністрів України : Закон України від 27.02.2014 р. № 794-VII // Відомості Верховної Ради України. 2014. № 13. Ст. 222.
34. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 07.05.2017 № 24 / Законодавство України URL : rada.gov.ua
35. Про місцеві державні адміністрації : Закон України від 09.04.1999 р. № 586-XIV // Відомості Верховної Ради України. 1999. № 20-21. Ст. 190.
36. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. 1997. № 24. Ст. 170.
37. Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону : Закон України від 22.06.2000 р. № 1835-III // Відомості Верховної Ради України. 2000. № 40. Ст. 338.
38. Серьогін С. М. Теоретичні основи і основні напрямки реформування місцевого самоврядування і децентралізації влади в Україні URL : http://el-zbirn-du.at.ua/2015_2/29.pdf
39. Яцунська О. Чотири кити реформування. Європейський досвід оптимізації самоврядності / Віче. 2002. С. 22-27.
40. Ярошенко І. В. Проблемні питання реалізації реформи децентралізації влади в Україні URL: http://www.problecon.com/pdf/2015/4_0/177_187.pdf
41. Юридичний словник-довідник / за ред. Ю. С. Шемшученка. – Київ : Феміна, 1996.
42. Юшко С. В. Організація міжбюджетних відносин в Україні: стан, проблеми і перспективи. *Фінанси України*. 2012. С. 86–97.

43. Юнін О.С. Зарубіжний досвід адміністративно-правового регулювання діяльності правоохоронних (поліцейських) підрозділів і можливості його застосування в Україні / Харків. 2015. 456 с.

44. Cohesion policy in support of growth and jobs URL: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/regulation/pdf/2014/proposals/regulation2014_leaflet.pdf

45. CoPs leading the way in public service networking. URL : <http://steve-dale.net/wp-content/uploads/2010/11/Benefits-of-CoPs-Nov10.pdf>.

46. Les finances locales dans les vingt-cinq pays de l'Union européenne / M. Falzon, M.-P. Peretti, A. Verdier, D. Hoorens. Paris : Dexia, 2004. 189 p.

47. Good practices in inter-municipal cooperation in Europe. Report of the European Committee on Local and Regional Democracy, Council of Europe. Strasbourg, 2007. 80 p.

48. Inter-municipal Cooperation Practices collected from 8 countries of ECIS region within the frameworks of the “Strengthening Decentralized Public Service Delivery through Inter-municipal Cooperation” Project. UNDP BRC. June 2009.

49. Inter-municipal cooperation, Manual of the European Committee on Local and Regional Democracy (CDLR), Prepared with the collaboration of Clotilde Deffigier, Lecturer at the University of Limoges (France), Member of the scientific council of the association EUROPA, Strasbourg. 2008.

50. Jones M. Local governments / M. Jones // International encyclopedia of public policy and administration / ed. in chief J. M. Shafritz. – Boulder : Westview, 1998. Vol. 3.

51. Mangin C. Les coopérations interregionales / C. Mangin, D. Luneau. – Paris : Datar, 2002. 103 p.

52. Modernising local government. Improving local services through best value. Department of the Environment, Transport and the Regions/ Eland House, Bressenden Place. London, 1998. 40 p.

53. Quinn M. Community Based Monitoring: Engaging and Empowering / Quinn Michael S., Dubois Jennifer E. // Forest Service Proceedings RMRS-P-36 ;

Faculty of Environmental Design, University of Calgary. – Calgary, AB, Canada : Alberta Ranchers USDA, 2005. – P. 212–218.

54. Recommendation CM/Rec (2009) 2 of the Committee of Ministers to member states on the evaluation, auditing and monitoring of participation and participation policies at local and regional level. URL : <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=1418893>

55. Ruskowski E. La reforme des finances des collectivites locales en Pologne face aux standards internationaux / E. Ruskowski // Revue française de Finances publiques. N 69. 2000. P. 201–213.

56. Smart cities – Ranking of European medium-sized cities : final report / The Centre of Regional Science at the Vienna University of Technology (lead partner). – Access mode : [http:// www.smartcities.eu/download/smart_cities_final_report.pdf](http://www.smartcities.eu/download/smart_cities_final_report.pdf)
318. Strategy for Innovation and Good Governance at Local Level URL : http://www.coe.int/t/dgap/localdemocracy/strategy_innovation/

57. Success stories. Making life better. Ukrainian cities' experience. – Kyiv : UNDP/MGSDP, 2010. 88 p. URL: http://www.ua.undp.org/content/dam/ukraine/docs/%D0%9B%D0%9A/Success%20Stories_english.pdf

58. Territorial cohesion: unleashing the territorial potential : Background Document to the Conference on Cohesion Policy and Territorial Development: Make Use of the Territorial Potential! 10-11 December 2009, Kiruna, Sweden URL : http://ec.europa.eu/regional_policy/archive/consultation/terco/kiruna_20091211.pdf

59. The Institutional Framework of Inter-Municipal Co-operation, Report by Michel Guegan, The Congress of Local and Regional Authorities – Chamber of Local Authorities, 14th Plenary session, 4 May 2007, Strasbourg, CoE.

60. Ustawa o samorz'dzie gminnym z dnia 8 marca 1990 r. URL : www.sejm.gov.pl.

61. Verheijen T. Civil Service Systems in Central and Eastern Europe /Tony Verheijen, Alexander Kotchegura. – Cheltenham, UK ; Northampton, MA: Edward Elgar, 1999. 343 p

ДОДАТКИ

Додаток А

УКРАЇНА

ЗАПОРІЗЬКА МІСЬКА РАДА
ВИКОНАВЧИЙ КОМІТЕТ

Р І Ш Е Н Н Я

05.07.2010

№ 315

м. Запоріжжя

Про затвердження Положень
про відділ виконавчого комі-
тету Запорізької міської ради

Виконавчий комітет Запорізької міської ради

ВИРІШИВ:

1 Затвердити:

- 1.1 Положення про відділ організаційної та кадрової роботи виконавчого комітету Запорізької міської ради (додається).
- 1.2 Положення про юридичний відділ виконавчого комітету Запорізької міської ради (додається).
- 1.3 Положення про відділ по роботі із зверненнями громадян виконавчого комітету Запорізької міської ради (додається).
- 1.4 Положення про загальний відділ виконавчого комітету Запорізької міської ради (додається).
- 1.5 Положення про відділ бухгалтерського обліку та звітності виконавчого комітету Запорізької міської ради (додається).
- 1.6 Положення про відділ координації роботи правоохоронних органів виконавчого комітету Запорізької міської ради (додається).
2. Визнати такими, що втратили чинність: рішення виконавчого комітету міської ради від 27.12.2001 №472 «Про затвердження Положень про відділи та інші підрозділи виконавчого комітету Запорізької міської ради»; пункт 2 рішення виконавчого комітету Запорізької міської ради від 29.11.2002 №356 «Про реорганізацію приймальні по роботі із зверненнями громадян виконавчого комітету Запорізької міської ради»; рішення виконавчого комітету Запорізької міської ради від 29.05.2003 №168 «Про внесення змін до Положення про відділ координації роботи правоохоронних органів виконавчого комітету Запорізької міської ради»; рішення виконавчого комітету міської ради від 28.11.2005 №414 «Про внесення змін до рішення виконавчого комітету Запорізької міської ради від 27.12.2001 №472 «Про затвердження Положень про відділи та інші підрозділи виконавчого комітету Запорізької міської ради»; рішення виконавчого комітету міської ради від 22.04.2008 №164 «Про внесення доповнень до Положення про відділ організаційної та кадрової роботи виконавчого комітету Запорізької міської

ради, затвердженого рішенням виконавчого комітету Запорізької міської ради від 27.12.2001 №472 «Про затвердження Положень про відділи та інші підрозділи виконавчого комітету Запорізької міської ради» зі змінами.

3 Контроль за виконанням цього рішення покласти на керуючого справами виконавчого комітету міської ради Семенкова Є.О.

Міський голова

Є.Г.Карташов

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення виконавчого
комітету міської ради

05.07.2010 ЗАПОРІЖЬКА МІСЬКА РАДА № 315

Керуючий справами виконавчого комітету міської ради

С.С. Демченко

ПОЛОЖЕННЯ

про відділ координації роботи правоохоронних органів виконавчого комітету Запорізької міської ради

1. Загальні положення

1.1 Відділ координації роботи правоохоронних органів виконавчого комітету Запорізької міської ради (далі - відділ) є структурним підрозділом виконавчого комітету Запорізької міської ради. Питання щодо створення, реорганізації, ліквідації відділу вирішуються виконавчим комітетом Запорізької міської ради. Положення про відділ затверджується виконавчим комітетом Запорізької міської ради.

1.2 Відділ безпосередньо підпорядковується керуючому справами виконавчого комітету міської ради.

1.3 Відділ у своїй діяльності керується Конституцією і законами України, постановами Верховної Ради України, указами і розпорядженнями Президента України, постановами і розпорядженнями Кабінету Міністрів України, розпорядженнями голови обласної державної адміністрації, рішеннями міської ради та її виконавчого комітету, розпорядженнями міського голови, цим положенням та іншими нормативними актами.

3. питання організації роботи по охороні праці відділ керується законодавством про працю, нормативними актами про охорону праці.

3. питання координації роботи з правоохоронними органами, громадськими формуваннями по охороні громадського порядку відділ керується нормативними актами, державними документами стосовно зміцнення правопорядку.

2. Завдання відділу

2.1 Координація роботи правоохоронних органів, громадських формувань з охорони громадського порядку та безпеки дорожнього руху.

2.2 Забезпечення належної взаємодії з правоохоронними та контролюючими органами щодо виконання вимог законодавства України про

боротьби з корупцією посадовими особами виконавчих органів Запорізької міської ради, підготовка звітів з цих питань.

2.3 Організаційне забезпечення роботи щодо профілактики корупційних діянь серед посадових осіб виконавчих органів міської ради.

2.4 Підготовка та впровадження Програм по боротьбі зі злочинністю, корупцією, підвищення матеріально-технічної бази Збройних сил України та органів внутрішніх справ, діяльності судів усіх рівнів, виправно-трудових закладів та контроль за їх виконанням.

2.5 Розроблення та здійснення спільних заходів правоохоронних органів з громадськими формуваннями по охороні громадського порядку та безпеці дорожнього руху по попередженню та припиненню правопорушень, поліпшенню правопорядку у місті Запоріжжі.

2.6. Приписки і призови
3. Функції відділу

3.1 Забезпечення контролю за термінами виконання актів органів виконавчої влади, інших службових документів, які спрямовані на посилення законності та правопорядку. Систематичне інформування керуючого справами виконавчого ради про хід їх виконання.

3.2 Моніторинг виконання плану заходів щодо профілактики корупційних діянь серед посадових осіб виконавчих органів міської ради та систематичне інформування керуючого справами виконавчого комітету міської ради з цього питання.

3.3 Участь у заходах по охороні громадського порядку та безпеки дорожнього руху згідно з прийнятими рішеннями виконавчого комітету міської ради.

3.4 Підготовка довідок, інформацій та звітів, з питань зміцнення правопорядку в місті.

3.5 Перевірка за дорученням керуючого справами виконавчого комітету міської ради районних адміністрацій міської ради, громадських формувань по охороні громадського порядку та безпеки дорожнього руху і контролю щодо виконання актів вищих державних органів, рішень Запорізької міської ради, виконавчого комітету Запорізької міської ради, розпоряджень міського голови, інших нормативних документів.

3.6 Взаємодія з правоохоронними органами, громадськими формуваннями, виконавчими органами міської ради при вирішенні питань, які належать до компетенції відділу.

3.7 Охорона прав і законних інтересів громадян, активна участь у запобіганні та припиненні правопорушень, охорона громадського порядку, безпеки дорожнього руху, участь у роботі по виконанню людей в душі поваги до законів України.

3.8 Розгляд пропозицій, заяв і скарг громадян у межах своєї компетенції, та прийняття по ним рішень, згідно з діючим законодавством.

3.9 Участь в роботі сесій міської ради та засіданнях виконавчого комітету міської ради, нарадах, які скликаються міським головою або

Контролюється та підпорядковується
діяльність орган та підпорядкований орган рай.орган.

заступниками міського голови з питань діяльності виконавчих органів ради, засіданнях комісій, які утворюються міським головою або виконавчим комітетом міської ради, при розгляді питань, що належать до компетенції відділу.

4. Права відділу

4.1 Одержувати в установленому порядку від виконавчих органів міської ради документи, довідки, інші матеріали, необхідні для виконання покладених на відділ завдань.

4.2 Вимагати від районних штабів громадських формувань з охорони громадського порядку суворого дотримання законів України.

4.3 Залучати за згодою керівників виконавчих органів міської ради відповідних працівників для розробки і здійснення заходів, які проводяться відділом відповідно до покладених на нього обов'язків.

4.4 Брати участь у засіданнях нарадах, які проводяться в міській раді, виконавчому комітеті міської ради при розгляді питань, що відносяться до роботи відділу.

4.5 Вносити на розгляд міському голові, керуючому справами виконавчого комітету міської ради проекти положень, рішень з питань посилення правопорядку та законності у місті Запоріжжі.

5. Структура відділу

5.1 Відділ очолює начальник, який призначається на посаду і звільняється з посади міським головою у відповідності з діючим законодавством.

5.2 Структура відділу і чисельність працівників визначається штатним розписом та затверджується міським головою за поданням керуючого справами виконавчого комітету міської ради.

5.3 Працівники відділу призначаються та звільняються міським головою згідно з чинним законодавством.

6. Відповідальність відділу

Начальник і працівники відділу несуть дисциплінарну відповідальність за невиконання, несвочасне або неналежне виконання функцій, покладених на відділ в межах і порядку, визначених чинним законодавством та посадовими інструкціями.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Начальник відділу координації
роботи правоохоронних органів
 В.В. Плетінь
«20» 01 2020 року

ПОСАДОВА ІНСТРУКЦІЯ
головного спеціаліста 1 відділу координації роботи
правоохоронних органів виконавчого комітету міської ради

1. Загальні положення.

1.1. Головний спеціаліст 1 відділу координації роботи правоохоронних органів виконавчого комітету міської ради (далі – головний спеціаліст 1) призначається на посаду та звільняється з посади розпорядженням міського голови за поданням керуючого справами виконавчого комітету міської ради згідно з Законом України «Про службу в органах місцевого самоврядування».

1.2. Головний спеціаліст 1 безпосередньо підпорядковується начальнику відділу координації роботи правоохоронних органів виконавчого комітету міської ради (далі –начальник відділу), а у разі його відсутності, заступнику начальника відділу.

1.3. У своїй діяльності головний спеціаліст 1 керується Конституцією і законами України, постановами Верховної Ради України, указами і розпорядженнями Президента України, постановами і розпорядженнями Кабінету Міністрів України, законодавством про працю, рішеннями міської ради, виконавчого комітету, розпорядженнями міського голови, Положенням про відділ координації роботи правоохоронних органів виконавчого комітету міської ради та цією інструкцією.

2. Завдання, обов'язки та повноваження.

2.1 З метою виконання завдань, які стоять перед відділом, головний спеціаліст 1:

2.1.1. У межах визначених посадовою інструкцією завдань забезпечує реалізацію визначених повноважень, бере участь у розробленні місцевих програм (за відповідними галузевими напрямками), аналізує їх результативність та ефективність, здійснює контроль за їх виконанням, за результатом якого готує відповідні пропозиції начальнику відділу.

2.1.2. За дорученням начальника відділу бере участь в організації та проведенні нарад з питань, що належать до його повноважень.

2.1.3. У межах повноважень забезпечує підготовку проектів рішень виконавчого комітету, сесій міської ради та розпоряджень міського голови.

2.1.4. Розглядає листи та звернення юридичних та фізичних осіб, відповідних органів державної влади, органів місцевого самоврядування з питань, що належать до його повноважень.

2

2.1.5. Проводить аналіз документів, що стосуються відповідного напрямку роботи відділу та бере участь у розробленні організаційно-методичних документів з цього напрямку.

2.1.6. У разі відсутності головного спеціаліста 2 виконує його обов'язки.

2.1.7. Виконує інші доручення начальника відділу, які не суперечать чинному законодавству.

2.2 Головний спеціаліст 1 забезпечує:

2.2.1. Координацію роботи виконавчих органів, комунальних підприємств міської ради та правоохоронних органів міста щодо профілактики правопорушень, підтримання публічної безпеки у місті та недопущення крадіжок комунального майна.

2.2.2. Збір та аналіз інформації щодо надання шефської допомоги військовим частинам Збройних сил України, Національної гвардії України та покращення матеріально – технічного стану підрозділів Міністерства внутрішніх справ України та Державної служби з надзвичайних ситуацій, які дислокуються на території м. Запоріжжя.

2.2.3. Своєчасну підготовку документів для проведення нарад, засідань робочих груп, проектів рішень виконавчого комітету та сесій міської ради з цих питань.

2.2.4. Здійснення моніторингу та контролю за термінами виконання виконавчими органами, комунальними підприємствами міської ради вимог рішень виконавчого комітету, сесій міської ради та розпоряджень міського голови з питань профілактики правопорушень, підтримання публічної безпеки у місті та недопущення крадіжок комунального майна, підготовку та надання інформації з цих питань начальнику відділу.

2.2.5. Спільно з працівниками департаменту фінансової та бюджетної політики здійснення моніторингу та контролю за термінами освоєння військовими частинами Збройних сил України, Національної гвардії України та підрозділами Міністерства внутрішніх справ України та Державної служби з надзвичайних ситуацій, які дислокуються на території м. Запоріжжя, субвенцій, наданих в якості шефської допомоги з бюджету міста, підготовку та надання інформації з цих питань начальнику відділу.

2.2.6. Надання методичної допомоги керівникам виконавчих органів, комунальних підприємств міської ради з питань профілактики правопорушень, підтримання публічної безпеки у місті та недопущення крадіжок комунального майна.

2.3. Головний спеціаліст 1 повинен знати:

2.3.1 Конституцію України, закони України "Про місцеве самоврядування в Україні", "Про службу в органах місцевого самоврядування", "Про державну службу", "Про запобігання корупції" та інші закони України з питань організації та діяльності органів місцевого самоврядування, укази та розпорядження Президента України, постанови Верховної Ради України, постанови та розпорядження Кабінету Міністрів

3

України, інші підзаконні нормативно-правові акти, що стосуються розвитку відповідних сфер управління.

2.3.2 Практику застосування чинного законодавства з питань, що належать до його компетенції.

2.3.3 Інструкцію з діловодства у відповідному органі місцевого самоврядування.

2.3.4 Основи психології, економіки, фінансів, правила внутрішнього трудового розпорядку, правила ділового етикету, правила охорони праці та протипожежної безпеки, основні програми роботи на комп'ютері.

3. Права.

3.1. Головний спеціаліст 1 має право:

3.1.1. За дорученням начальника відділу представляти відділ на нарадах та інших зборах, що проводяться міським головою.

3.1.2. За дорученням начальника відділу звертатися в установленому порядку до структурних підрозділів виконавчого комітету міської ради, виконавчих органів міської ради, відповідних органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій для отримання інформації, необхідної для виконання визначених повноважень.

3.1.3. Вносити начальнику відділу пропозиції щодо вдосконалення роботи відділу.

4. Відповідальність.

Головний спеціаліст 1 несе дисциплінарну відповідальність за невиконання, несвоєчасне або неналежне виконання функцій, покладених на нього у межах і порядку встановленому чинним законодавством.

5. Взаємодія.

За дорученням начальника відділу головний спеціаліст 1 взаємодіє з іншими підрозділами виконавчого комітету міської ради, виконавчими органами міської ради, а також підприємствами, установами і організаціями, об'єднаннями громадян при вирішенні питань, які належать до його компетенції.

6. Кваліфікаційні вимоги.

Вища освіта не нижче ступеня бакалавра, вільне володіння державною мовою.

Без вимог до стажу роботи.

Ознайомлений:

**Декларація
академічної доброчесності
здобувача ступеня вищої освіти ЗНУ**

Я, Долинний Роман Ігорович, студент 3 курсу магістратури, форми навчання заочної, факультету соціології та управління, спеціальність «публічне управління та адміністрування», адреса електронної пошти dolinnyjr@gmail.com

- підтверджую, що написана мною кваліфікаційна робота на тему «Взаємодія органів місцевого самоврядування з органами національної поліції у сфері забезпечення громадського порядку» відповідає вимогам академічної доброчесності та не містить порушень, що визначені у ст. 42 Закону України «Про освіту», зі змістом яких ознайомена;
- заявляю, що надана мною для перевірки електронна версія роботи є ідентичною її друкованій версії;
- згоден на перевірку моєї роботи на відповідність критеріям академічної доброчесності у будь-який спосіб, у тому числі за допомогою інтернет-системи, а також на архівування моєї роботи в базі даних цієї системи.

Дата _____ Підпис _____ ПІБ (студент) Долинний Р.І.

Дата _____ Підпис _____ ПІБ(науковий керівник) Кривега Л. Д.